

KNIŽNICA PETRŽALKA ZAVIEDLA NOVINKU - VÝDAJNÝ BOX NA KNIHY

STR. 20

OBYVATEĽOV S TRVALÝM POBYTOM VLANI V PETRŽALKE UBUDLO

STR. 5

Klesol aj počet detí, ktoré mamičky priviedli na svet v Univerzitnej nemocnici Cyrila a Metoda na Antolskej. | Foto: Ivana Vrabľová

POZNAJÚ PRÍBEHY MLADÝCH PETRŽALČANOV

Občianske združenie KASPIAN – vrátane rovnomenného klubu – funguje v Petržalke od roku 1997. Pokojne môžeme povedať, že v divokých 90. rokoch boli pre deti a mladých od 10 do 23 rokov oázou normalnosti v petržalskej džungli. Situácia sa už za tie roky síce zmenila a aj problémy tínedžerov sú trochu iné – KASPIAN, našťastie, s ich riešením pomáha stále.

„Čo vnímame ako problém, že vidíme deti vo veku 12-13 rokov, ktoré majú radikalizované postoje. Takže toto je veľká téma a aj bude, ak bude pretrvávajúť súčasne

nálada v spoločnosti. Na deťoch sa to veľmi premieta. Deti vedia málo o histórii, často nám začnú hovoriť akoby fakty, ale je zjavné, že nemajú pravdivé informácie, nepoznajú historické fakty. Napríklad kolega Michal Berta je na túto tému veľmi citlivý, používa vo svojej práci v teréne komiksy, ktoré vysvetľujú dejiny nášho regiónu. Takže bavíme sa trochu aj o histórii,“ hovorí **Marína Bartoňová**, jedna zo zakladateľov OOZ Kaspian. Viac sa dočítate v rozhovore.

STR. 12 - 13

INVÁZNE DREVINY DEVASTUJÚ FLÓRU

Obyvateľov Petržalky nedávno pobúrili výrub na Pečnianskej ulici. „Padlo“ tam viacero stromov. Argument, že išlo o invázne dreviny, ktoré musí samospráva zo zákona odstraňovať, ľudia neakceptujú.

STR. 6

SKRYTÉ PRÍBEHY PETRŽALSKÉHO UMENIA

Začiatkom 80. rokov 20. storočia sa podarilo na sídlisku v časti Lúky VIII zrealizovať jedinečný experiment, za ktorým stáli dvaja sochári – Juraj Sapara a Ján Vančo.

STR. 18 - 19

VOLEJBAL SA DÁ HRAŤ AJ DO ŠEŠŤDESIATKY

Petržalský volejbalový klub ŠŠK VIVUS musel po korone začať odznova. Svoju pozornosť zamerlal na mládež, chce byť ľahňou kvalitných hráčov.

STR. 22 - 23

PETRŽALKA AJ VO FEBRUÁRI V ROZPOČTOVOM PROVIZÓRIU

Aj vo februári bude pokračovať mestská časť v tzv. rozpočtovom provizóriu. Na prvé tohtoročné zasadnutie zastupiteľstva sa návrh rozpočtu na rok 2025 nedostal.

„Predpokladám, že k tomuto bodu bude zvolané mimoriadne zastupiteľstvo, termín ale nateraz odhadnúť neviem,“ povedal starosta Petržalky **Ján Hrčka**.

V rozpočtovom provizóriu sa samospráva ocitla, keď

Hrčka v decembri nepodpísal poslancami odhlasované uznesenie. Dôvodom bol pozmeňujúci návrh z dielne poslancov z klubu Team Bratislava pre Petržalku a Progressívne Slovensko. Obsahom návrhu bolo získať 2,5 milióna eur z kapitálových a 830-tisíc eur z bežných výdavkov, a to presunom financií

z vybraných kapitol rozpočtu. Získané prostriedky mali byť určené na financovanie prekládky vedenia veľmi vysokého napätia ponad Veľký Draždiak.

„Kolegovia z Teamu Bratislava a Progressívneho Slovenska sa naposledy (na zasadnutí 4. decembra 2024, pozn. red.) zachovali, podľa mňa neférov, a bez akejkoľvek diskusie s úradom vyčlenili 3,5 milióna eur na prekládku vysokého napätia na úkor iných a pre samosprávu naozaj dôležitejších priorít. Právo na to, samozrejme, majú a rovnako majú právo vyjadriť sa k rozpočtu na zastupiteľstve, buď zaň zablaskujú, alebo nie,“ uviedol Hrčka.

Rozpočtové provizórium v praxi znamená, že mestská časť nemôže prekročiť jednu dvanástinu minuloročného rozpočtu, čo predstavuje

zhruba 6 miliónov eur mesačne na bežné výdavky. „Nevýhodou takéhoto hospodárenia je, že nemôžeme čerpať kapitálové výdavky, čiže do schválenia rozpočtu sú pozastavené všetky nové investičné projekty, ktoré neboli v minulom roku schválené alebo rozbehnuté. Napri-

klad aktuálne ostáva vo vzduchu prázdne donedávna plánovaná rekonštrukcia bazéna na ZŠ Budatínska, lebo sme ju nestihli vysúťažiť,“ upresnil Hrčka.

Martina Štefániková

Zdroj: Envato Elements

NA ŠROBÁROVOM NÁMESTÍ PRIBUDOL PSÍ VÝBEH

Psí výbeh je súčasťou projektu Rozvoj Šrobárovho námestia a príľahlého okolia. | Foto: MiÚ Petržalka

Petržalské sídlisko je bohatšie o ďalší priestor, kde môžu majitelia psov bez obmedzení venčiť svojich štvornohých miláčikov.

K výbehom na Wolkrovej, Holičskej a Vyšehradskej nedávno pribudol oplotený oficiálny psí výbeh na Šrobárovom námestí.

Jeho vybudovanie je súčasťou projektu Rozvoj Šrobárovho námestia a príľahlého okolia, ktorý ešte v roku 2021 vypracoval pre mestskú časť architektonický ateliér Kašovský Kostka Architekti.

„V rámci trávnej plochy sme vybudovali oplotenie s dvomi bránami,“ informovala **Ivana Káľavská** z petržalského referátu investičných činností. Ako dodáva, úpravy budú pokračovať. „Na jar plánujeme dosiať trávové semeno, ktoré bolo výstavbou znehodnotené a rovnako sa výsadba troch drevín.“

Suma za realizáciu, ktorá bola financovaná z poslanskej priority, sa vyšplhala na takmer 33-tisíc eur.

Martina Štefániková

REZERVUJTE SI TANČIAREŇ NA HROBÁKOVEJ

Určená je pre rôzne druhy aktivít, či už to bude tanec, joga, pilates, kruhové cvičenie, zumba, aerobic, detské cvičenia a mnohé ďalšie. V tanečnej hale si môžete prenajať niektorú z dvoch sál.

Veľkú s rozmermi 9 x 12,2 metra alebo malú s rozmermi 5,8 x 5,8 metra.

Obe zrkadlové miestnosti možno využiť denne od 6:00 do 23:00. K dispozícii je šatňa, odkladací priestor i toalety. Objednať si ju môžu jednotlivci aj skupiny, a to na 90 alebo 60 minút, v prípade veľkej miestnosti aj 30 minút.

Ako na to? Je to jednoduché. Stačí kliknúť na web petrzalkasportuje.sk, kde nájdete aj všetky potrebné informácie vrátane cien. A ešte jedno upozornenie, Multisport kartu, žiaľ, nateraz neakceptujeme.

Silvia Šimeková

POZNÁTE UČITEĽA, NA KTORÉHO SA NEZABÚDA? NOMINUJTE HO

Aj v roku 2025 plánuje petržalské oddelenie školstva pri príležitosti osláv Dňa učiteľov **oceniť pedagogických zamestnancov základných a materských škôl vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti**. Súčasťou tejto slávnosti je tiež ocenenie súčasných i bývalých pedagógov v rámci kategórie **Učiteľ, na ktorého sa nezabúda**, ktorí sa svojím pedagogickým majstrovstvom, láskavým a citlivým prístupom stali pre žiakov druhými rodičmi a dokázali im pomôcť často aj v zložitých životných situáciách.

Návrhy na ocenenie bývalých aj súčasných pedagogických zamestnancov základných a materských

Ocenenie Učiteľ, ktorého sa nezabúda sa udeľuje v rámci oceňovania pedagógov pri príležitosti Dňa učiteľov. | Foto: Ivana Vrabľová

škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti mestskej časti môžu predkladať žiaci, absolventi škôl, zákonní zástupcovia, bývalí aj súčasní kolego-

via **do utorka 25. februára 2025 (vrátane)** – elektronicky na e-mail juraj.monsberger@petrzalka.sk, poštou na adresu Miestny úrad

mestskej časti Bratislava-Petržalka, oddelenie školstva, Kutlíkova 17, 851 02 Bratislava alebo jednoducho vyplnením elektronického formulára na webe petrzalka.sk/ucitel.

Návrh musí obsahovať meno a priezvisko navrhovaného pedagóga vrátane kontaktov na neho (telefón, e-mail, adresa bydliska), škola, v ktorej pôsobil alebo pôsobí, zdôvodnenie návrhu na udelenie ocenenia, meno a priezvisko predkladateľa návrhu, a tiež základné kontakty na neho (telefón, e-mail, adresa bydliska).

Juraj Monsberger

Z PARKU OBEŤ HRANIČIAROV ZMIZLA PAMÄTNÁ TABUĽA

Pamätná tabuľa pripomínajúca obeť, ktoré zahynuli pri pokuse o prechod štátnych hraníc počas socializmu upevnená na stĺpe s kúskom ostnatého drôtu priamo zo „železnej opony“ vydržala na Námestí obetí hraničiarov iba dva mesiace. Kompletný artefakt, ktorý slávnostne odhalili 16. novembra 2024, zo svojho miesta nenávratne zmizol v polovici januára.

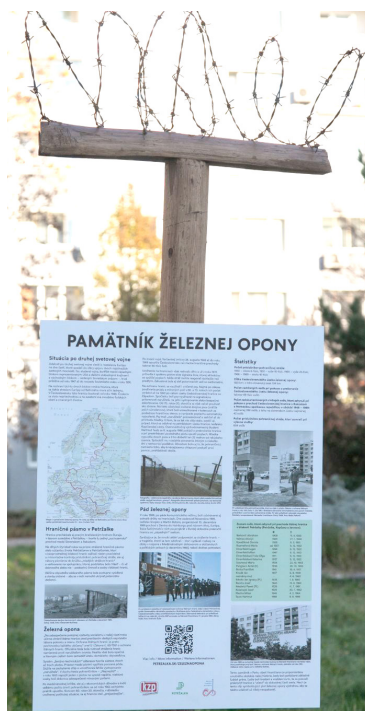
Pamätník, ktorý na námestí odhalili 16. novembra 2024 pripomínal smutné obdobie histórie, keď boli potláčané základné ľudské práva a za ich porušovanie boli ľudia trestaní a zabíjaní. Mal byť tiež výstrahou pre budúce generá-

cie, aby sa takéto udalosti už nikdy neopakovali.

„Čakal som, že tabuľu niekto poškodí, ale nie, že ukradne celý stĺp,“ komentoval udalosť projektový manažér Kultúrnych zariadení Petržalky a známy kultúrny aktivista Martin Kleibl, ktorý je iniciátorom odhalenia diela.

Mestská časť vyjadrila ľútosť a verí, že vinníka čoskoro chytia. Obrátila sa aj na mestskú políciu, od ktorej si vyžiadala kamerový záznam. V tejto súvislosti zároveň prosí verejnosť, aby v prípade akýchkoľvek informácií kontaktovala políciu.

Martina Štefániková

Pamätná tabuľa pribudla na Námestí obetí Hraničiarov 16. novembra 2024. Zmizla o dva mesiace neskôr. | Foto: Ivana Vrabľová

PODUJATIA PRE PETRŽALSKÝCH SENIOROV

Od februára sa vo vybraných denných centrách rozbiehajú podnetné aktivity pre petržalských seniorov a seniorky. Tešiť sa môžu na:

- **Mozog vo fitku** – tréningy pamäti v spolupráci s OZ ŠkôlkarIQ každý pondelok o 10:00 v DC na Osuského 3,
- súbor prednášok na tému **boj proti hoaxom s Demagog.sk** v čase od 14:30 do 16:00 v DC Strečnianska 18 (od 4. februára, každý druhý utorok),
- **rehabilitačné cvičenia** v DC Gercenova 8, od 10. februára každý utorok vždy v čase od 10:30 do 11:30,
- **tanečné kurzy** na ZŠ Holíčska (začínajú 5. marca o 10:00),
- **kurz anglického jazyka pre začiatoč-níkov** v DC na Strečnianskej 18, začína sa 4. februára a bude prebiehať každý utorok od 13:00-14:00,
- **kurz nemeckého jazyka pre začiatoč-níkov a pre pokročilých** na Strečnianskej 18, štartuje 6. februára a bude prebiehať každý štvrtok od 13:00-14:00 (začiatočníci) a od 14:00-15:00 (pokročilí),
- **mandaly** – od 12. februára budú prebiehať každý druhý utorok.

Katarína Petrášová

VLASTENECKÉ NÁMESTIE ROZKVITNE

Peniaze na obnovu získala mestská časť z externých zdrojov.

V januári Petržalka ukončila rozsiahlu revitalizáciu zelene Vlasteneckého námestia. Z dotlačného programu Siet' zelenej budúcnosti 2024 v gescii spoločnosti SPP - distribúcia, a.s. na ňu získala **10-tisíc eur**.

Referát životného prostredia vybral novú zeleň s ohľadom na podmienky lokality a nízku intenzitu údržby. Námestie vďaka tomu skrášilo 1 303 rastlín, z toho 75 tieňomilných trvaliek, 360 kvitnúcich krov; stálozelené

ihličnaté aj listnaté pôdopokryvné alebo okrasné kry; dva nové stromy Paliovníka tulipánokvetého a 80 štvorcových metrov kobercového trávnik. Zrealizovala sa tiež presadba 60 kusov drevín medzi nimi ruže, bršleny a tavorňníky.

Najbohatšie kvitnutie možno očakávať od leta do zimy, skutočný efekt a zapojenie výsadby budú viditeľné približne o dva roky.

Silvia Šimeková

Revitalizácia zahŕňala výsadbu aj úpravu existujúcich drevín. | Foto: Ivana Vrabľová

Obnova Vlasteneckého námestia bola hradená z externých zdrojov. | Foto: Ivana Vrabľová

ČASŤ BYTOVÉHO DOMU NA MEDVEĎOVEJ POSLŮŽI DOBREJ VECI

Priestor bývalej výdajne stravy pomôže matkám s deťmi v núdzi. | Foto: Archív

Úpravy bývalej výdajne stravy na Medveďovej 21 prinesú zázemie pre matky s deťmi v núdzi.

Mestská časť Bratislava-Petržalka je výlučným vlastníkom bytového domu na Medveďovej 21, v ktorom poskytuje sociálne byty. Samospráva ich využíva aj ako bonus pre učiteľov a nepedagogických zamestnancov škôl a škôlok – vďaka tomu má petr-

žalské školstvo vyššiu šancu získať tieto nedostatkové profesie.

Petržalka sa však snaží zlepšovať podmienky nielen pedagógom, ale myslí aj na ľudí v núdzi. Práve to je dôvod, prečo v jednom z nebytových priestorov domu – konkrétne v bývalej výdajni stravy – prebiehajú od 3. februára viaceré úpravy. „Po ich zrealizovaní priestory poslúžia dobrej veci. Útočisko v nich získajú matky s deťmi, ktorých situácia si vyžaduje núdzové bývanie,“ informuje mestská časť.

Práce potvrdávajú približne dvanásť týždňov a zahŕňajú opravy podláh, stien a stropov, výmenu dverí či elektroinštalácie. „Obyvatelom, nájomníkom, návštevníkom, ale aj okoloidúcim prosíme o trpezlivosť a predovšetkým o zvýšenú opatrnosť,“ uzatvára mestská časť.

Silvia Šimeková

OKOLIE DRAŽDIĀKA SA BUDE NAĎALEJ ZVEĽAĎOVAŤ

Ako nakoniec dopadne prekládka vedenia nad Draždiakom zatiaľ nie je jasné, no dobrou správou je, že aj v roku 2025 bude petržalská samospráva pokračovať v revitalizácii okolia obľúbeného štrkoviska. Pribudnú ďalšie trávnané plochy, sociálne zariadenia, zlepši sa aj zavlažovanie.

„Aktuálne máme v lokalite Draždiaka povolené vybudovanie dvoch studní na zavlažovanie,“ prezradil starosta Petržalky Ján Hrčka v januárovom vysielaní Starosta Online. Petržalka o túto možnosť požiadala preto, aby zlepšila podmienky na zavlažovanie trávnaného koberca, ktorý vlni položila pri bufete Barracuda. „Na rozdiel od okolia Sutrovky, kde je vybudované automatické zavlažovanie, bola starostlivosť o trávnik v tejto časti omnoho náročnejšia. Vďaka studniam by sa to malo zmeniť, ulahčí to polieva-

nie,“ povedal starosta. Pokračovať chce aj v zatravnovaní brehov štrkoviska.

„Určite chceme revitalizovať aj oblasť v okolí športovej haly, ktorú sme kúpili. Približne od apríla by mala prebiehať jej kompletná rekonštrukcia, takže bude v okolí haly stavebný ruch. Dúfam, že sa nám vonkajšie práce podarí zrealizovať do 30. júna, teda do začiatku prázdnin, aby sme neobmedzovali návštevníkov,“ upresnil Hrčka. Na obnovu haly získala Petržalka viac ako 2 milióny z externých zdrojov – zo Slovenskej inovačnej a energetickej agentúry (SIEA).

Hrčka dodáva, že v oblasti Tematínskej by mal pribudnúť nové toalety „a pripravujeme aj množstvo ďalších vylepšení“.

Martina Štefániková

PETRŽALKA 2024 V ČÍSLACH

Aj keď je Petržalka stále najľudnatejším sídliskom v strednej Európe, počet trvale prihlásených obyvateľov aj v roku 2024 klesol. Narodilo sa menej detí, no svoje „áno“ si povedalo viac párov než vlni.

Podľa informácií petržalskej matriky bolo v roku 2024 v mestskej časti prihlásených na trvalý pobyt **115 886 obyvateľov a obyvateľiek**. Je to o takmer 460 ľudí menej, než uvádzali záznamy vlni a toto číslo samosprávu nepoteší, keďže práve od neho sa odvíja výška podielových daní, ktoré pristanú v miestnej kase.

Klesol aj počet detí, ktoré mamičky priviedli na svet v Univerzitnej nemocnici Cyrila a Metoda na Antolskej. Zatiaľ čo vlni sa tam narodilo 2 140 detí, tento rok to bolo len **1 358 (660 dievčat a 698 chlapcov)** – potešujúce je aspoň to, že takmer 900 má zapísaný trvalý pobyt v našej mestskej časti. Vďaka tomu mohli ich rodičia požiadať o vyplatenie 100-eurového príspevku k narodeniu dieťaťa – a urobili tak šesťsto osemdesiat. Pridajme ešte zaujímavosť: medzi novorodencami bolo **30 párov dvojčiat a jedny trojičky** a až sedem žien uprednostnilo pôrod v domácom prostredí.

Vedú Jakub a Ema

Aj keď v krstných menách stále vyhráva tradícia – už niekoľko rokov je najviac Jakubov, Oliverov, Adamov, Samuelov, Martinov a Michalov, z dievčat vedie Ema, Hana, Karolína, Eliška, Natália a Nina, predsa len sa petržalské matrikárky stretli aj s nezvyčajnými žiadosťami.

Do matriky tak zapísali tiež chlapcov Cavalliho, Cosma, Edena, Elizeusa, Gennara či Kiliána a ich dievčenské náprotivky Bonitu, Boglárku, Faustu, Inayu, Nayu, Nereu alebo Ramónu.

Rozšírila sa i móda dvoch krstných mien – dokopy ich dostalo až takmer 70 detí – a tiež ženských priezvisk bez slovenského „-ová“. O jeho „useknutie“ požiadalo až 111 Petržalčaniek.

Sobáš medzi bránkami

Počet sobášov zaznamenal mierny nárast. V Petržalke si „áno“, povedalo **297 párov, až 93 snúbencov a snúbeníc boli cudzinci**. Len dvanásť obradov bolo cirkevných, no podľa vedúcej petržalskej matriky **Iliny Kraic** je za tým najmä skutočnosť, že mladomanželia z Petržalky si vyberajú skôr obľúbené historické kostoly v Starom Meste než moderné petržalské.

Pokiaľ ide o netradičné miesta pre manželský sľub, asi najzaujímavejšími boli futbalový štadión a dostihová dráha.

A ktorý deň boli sobášne siene v Petržalke najvyťaženejšie? „*Najviac sobášov – dvanásť – sme*

Počet obyvateľov

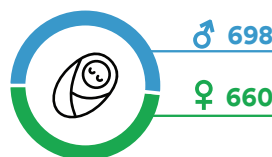

S trvalým pobytom: **115 886**

Z toho cudzincov: **4 159**

Narodenia

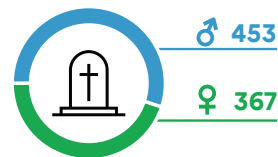
V Petržalke sa narodilo **1 358** detí.

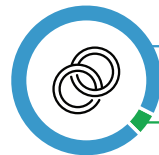
Narodilo sa **30** dvojčiek a **1** trojičky.

Úmrtia

Počet úmrtí: **820**

Sobáše

úradné: **285**

cirkevné: **12**

Počet sobášov: **297**

Dátum s najvyšším počtom sobášov (12): 24. 8. 2024

Počet rozvodov: **76**

Najčastejšie používané mená

♀ Ema, Hana, Karolína, Eliška, Natália, Nina

♂ Jakub, Oliver, Adam, Samuel, Martin, Michal

Netradičné mená

♀ Bonita, Boglárka, Clarissa, Davina, Eda, Fausta, Inaya, Konstantína, Madison, Maira, Marion, Mína, Naya, Nerea, Ramóna, Rea, Tess, Sereena

♂ Cavalli, Cosmo, Eberhard, Elio, Eden, Elizeus, Gennaro, Kilian, Priam, Xaviér, Zente

mali 24. 8. 2024, „prezrádza Kraic, „ale bežne sme sobášili osem až desať párov denne.“

Hoci sa vlni 76 párov rozhodlo ukončiť spolužitie, iní sa milujú desiatky rokov. Oficiálne to spečatili na miestnom úrade dva páry – jeden oslávil rubínovú (40 rokov), druhý zlatú (50 rokov) svadbu.

Vyťažená matrika

Petržalská matrika patrí v rámci bratislavských mestských častí k najvyťaženejším. V roku

2024 tu napríklad okrem klasických matričných úkonov vydali **1 814 duplikátov matričných dokladov** a 325 matričných dokladov v cudzom jazyku do krajín Európskej únie. Cez osobitnú matriku bolo podaných 349 žiadostí o zápis a zlegalizovanie matričných udalostí (narodenie, uzavretie manželstva, úmrtie Slovenského občana v zahraničí).

Martina Štefániková

INVÁZNE DREVINY DEVASTUJÚ PÔVODNÚ FLÓRU

Obyvateľov Petržalky pobúrili výrub na Pečnianskej ulici. „Padlo“ tam viacero stromov. Argument, že išlo o invázne dreviny, ktoré musí samospráva zo zákona odstraňovať, ľudia neakceptujú.

Zoznam inváznych drevín vzbudzujúcich obavy Európskej únie obsahuje štyri desiatky rastlín, ktoré sa, laicky povedané, nekontrolovateľne rozmnožujú. Patria medzi ne aj javorovec jaseňolistý a pajaseň žliazkatý.

Práve tieto dreviny boli počas výstavby Petržalky masívne vysádzané, aby čo najrýchlejšie zazelenali betónovú džungľu. Päťdesiat rokov od začiatku budovania sídliska sa však toto rozhodnutie ukázalo pre biodiverzitu ako nešťastné. Pajaseň a javorovec vytláčajú pôvodné druhy a decimujú vzácne ekosystémy. Najmä v extraviláne – v našej lokalite, sú to napríklad. lužné lesy – kde kontrolu stavu inváznych drevín nikto nerieši.

Injektáž do pňa

Pasportizácia – sčítanie – inváznych drevín v roku 2023 odhalila, že na území Petržalky ich rastie približne 2 800. Nie všetky na pozemkoch v správe mestskej časti – preto na ich odstraňovanie (ale aj neodstraňovanie) samospráva nemusí mať priamy dosah. „*Stav inváznych drevín na našich pozemkoch sa snažíme držať pod kontrolou, napríklad aj pravidelným kosením, ale pre vysokú schopnosť rozmnožovania je to náročné,*“

hovorí vedúci referátu životného prostredia

Adrián Ševeček.

Pajaseň sa zvyčajne odstraňuje injektážou herbicidu do kmeňa. Následne je potrebné dva roky čakať, ako strom zareaguje – či látka umŕtví predovšetkým koreňový systém, keďže tieto dreviny sú veľmi životaschopné a vyhľadávajú nové a nové výmladky. Ako však postupne usychajú, stromy sa stávajú nebezpečnými pre okolie. Preto, aby sa zamedzilo poškodeniu zdravia či majetku, na drevinách sa vykonáva zosadzovací rez, na tzv. totem.

„*V zhladom na personálne a technické možnosti oddelenia správy verejných priestranstiev a veľké množstvo orezov krovín a drevín v rámci celej Petržalky, však nebolo možné orezy už vyschnutých pajaseňov zabezpečiť vždy v okamihu, keď to bolo potrebné. Na základe konzultácie so Slovenskou inšpekciou životného prostredia bol preto zvolený postup úplného odstránenia dreviny a následná injektáž pňa, ktorá ide rovno do koreňového systému, a urýchlila sa tak celkový čas potrebný na odstránenie dreviny. Podľa nás je to*

Odstraňovať invázne dreviny prikazuje obci zákon – a to dokonca pod hrozbou mastnej pokuty. | Foto: Ivana Vrabľová

takto lepšie, lebo ten odumierajúci, schnúci, lámajúci sa strom nikoho neohrozuje. Negatívom na druhej strane je, že ľudia vidia, ako sa rúbe zdravý strom – a nezaujímajú ich už, že ide o inváznu drevinu,“ vysvetľuje Ševeček.

Končí sa ich životnosť

Kristína Moroň z referátu životného prostredia zdôrazňuje, že aj invázne dreviny odstraňuje mestská časť s rozmyslom. „*Prioritne ide o samičie jedince, ktoré sú zdrojom semien alebo tie, ktoré sú nejakým spôsobom obrozujúce. Sú to krátkoveké dreviny, ktoré sa dozŕvajú maximálne 35-50 rokov, a keďže ich sadili pri vzniku sídliska, mnohé dozŕvajú práve v tomto čase,*“ približuje.

Navyše, tam kde je to možné, sa následne realizuje náhradná výsadba. Tak by to malo byť napríklad aj na Mlynarovičovej. „*Pri trbovisku rastie veľa javorovcov. Tento rok by sme chceli zrealizovať ich výrub, ale už na jeseň je tam naplánovaná výsadba. Uvidíme, my sme za to, aby si pôda aspoň dva roky oddýchla, ale chceme to vyskúšať,*“ hovorí Ševeček. Pajaseň, ktoré patria medzi štyridsiatku najinvazívnejších drevín na svete, totiž vylučujú do pôdy ailatón. Ten obmedzuje rast až 70 druhov listnatých a ihličnatých drevín, respektíve skracuje ich životnosť.

Výsadbe bránia siete

Apropo, náhradná výsadba. Ševeček upozorňuje, že aj keď sa snažia nahradiť čo najviac vyrúbaných stromov, nie vždy je to možné v lokalite, ktorá o dreviny prišla. Dôvodom sú najčastejšie inžinierske siete. „*Stromy sa snažíme umiestniť čo najbližšie k nim, ale každá má ochranné pásmo, ktoré musíme rešpektovať. Veľa pajaseňov rastie v parkoviskách alebo pri cestách a tadiaľ vedú siete, takže tam by sme mohli vysadiť nanajvýš kry. No nie je isté, ako dlho tam ostanú, pretože, ak sa stane havária na niektorej zo sietí, správcovia ich odstránia, aby sa dostali k vzniknutému problému. A môžu to urobiť bez nábrady,*“ objasňuje. Presne táto situácia je, žiaľ, aj na Pečnianskej. „*Daným pozemkom vedie plyn, voda, elektrina a telekomunikácie.*“

Informovať vopred

Aby sa predišlo sťažnostiam, chce samospráva v budúcnosti obyvateľov o výruboch inváznych drevín vopred informovať prostredníctvom sietí a web stránky mestskej časti. „*V danej lokalite zvažujeme vždy umiestniť informačnú tabuľu, kde vysvetlíme, prečo výrub realizujeme, či budú stromy nahradené a ak nie, prečo,*“ uzatvára Ševeček.

Martina Štefániková

DEŇ BEZPEČNEJŠIEHO INTERNETU

Deň bezpečnejšieho internetu je každoročná globálna iniciatíva, ktorá sa koná vždy druhý februárový utorok a zameriava sa na podporu bezpečného a zodpovedného využívania digitálnych technológií. Tento rok pripadne na 11. februára.

Cieľom Dňa bezpečnejšieho internetu je podporovať zodpovedné a etické správanie online. | Zdroj: Envato Elements

Iniciatíva bola po prvýkrát spustená v roku 2004, kedy sa na jej organizovaní podieľal projekt **SafeBorders**, ktorý mal pôvodne európsky charakter v súčasnosti si ho však už pripomínajú v približne 170 krajinách sveta. Cieľom prvotnej iniciatívy bolo zvýšiť povedomie o bezpečnosti na internete a zároveň vytvoriť platformu, ktorá by pomohla pri prevencii rizík spojených s online aktivitami, ako je kyberšikana, zneužívanie osobných údajov či nelegálny obsah.

Tento deň sa postupne stal celosvetovou udalosťou, ktorú podporujú nielen štátne inštitúcie, ale aj neziskové organizácie, odborníci na digitálnu bezpečnosť a veľké technologické spoločnosti.

Hlavným cieľom dňa bezpečnejšieho internetu je vzdelávať verejnosť o dôležitosti bezpečného a zodpovedného správania na internete. Úlohou je:

- Zvýšiť povedomie o rizikách internetu (kyberšikana, kontakt s online predátormi, zneužívanie osobných údajov a vystavovanie sa nevhodnému obsahu). Upozorňuje tiež na nebezpečenstvá, ktoré môžu vzniknúť pri zdieľaní osobných informácií.

- Podporovať etické správanie online.

- Posilniť digitálnu gramotnosť, učiť ľudí ako rozpoznať nebezpečné online situácie, ako zabezpečiť svoje súkromie a efektívne a bezpečne používať digitálne technológie.

- Podporiť rodičov a učiteľov v ochrane detí formou poskytovania informácií o tom, ako správne nastaviť ochranu súkromia na sociálnych sieťach, ako rozpoznať online hrozby a ako viesť otvorený dialóg o bezpečnosti na internete.

Ako byť v bezpečí

Práca na internete môže byť veľmi efektívna, ale zároveň riziková, ak sa nedodržiavajú zásady bezpečnosti. Existuje mnoho hrozieb, ako sú kyberútoky, phishing, vírusy alebo krádež identity. Tu sú **základné tipy, ako pracovať na internete bezpečne**.

Používajte silné a unikátne heslá. Vytvorte silné heslá obsahujúce kombináciu veľkých a malých písmen, čísiel a špeciálnych znakov. Vyhýbajte sa používaniu jednoduchých hesiel ako „12345“ alebo „heslo“. Nepoužívajte rovnaké heslá pre rôzne účty. Ak dôjde k úniku údajov z jednej služby, vaše ostatné účty môžu byť tiež ohrozené. Používajte správcu hesiel, ktorý vám pomôže uchovávať všetky vaše heslá na jednom mieste a zabezpečiť ich silu.

Chráňte svoje osobné údaje. Nezdierajte priveľa osobných informácií, najmä na sociálnych sieťach. Vyhýbajte sa zverejňovaniu citlivých údajov ako je adresa, telefónne číslo alebo bankové informácie.

Udržiavajte svoje zariadenia a aplikácie aktuálne. Pravidelne aktualizujte operačný systém, antivírusové programy a aplikácie.

Chráňte sa pred phishingovými útokmi. Buďte opatrní pri otváraní e-mailov a kliknutí na odkazy alebo prílohy od neznámych odosielateľov. Phishingové e-maily sa často snažia získať vaše osobné údaje prostredníctvom falošných webových stránok. Zapamätajte si, že dôveryhodné organizácie **nežiadajú citlivé údaje prostredníctvom e-mailu**. Taktiež nepoužívajte rovnaké heslo pre viacero účtov, aby ste znížili riziko, že ak bude jeden účet napadnutý, ostatné účty zostanú chránené.

Bezpečne používajte verejnú Wi-Fi. Vyhýbajte sa pripojeniu k verejným Wi-Fi sieťam, keď sa pripájate k citlivým stránkam (banky alebo online obchody), pretože tieto siete môžu byť zraniteľné voči hackerom. Používajte VPN (Virtual Private Network) pri pripojení na verejnú Wi-Fi.

Inštalujte a pravidelne aktualizujte antivírusový softvér. Antivírusový softvér pomáha detekovať a eliminovať vírusy, malware a ďalšie hrozby. Uistite sa, že máte nainštalovaný spoľahlivý antivírusový program a že je pravidelne aktualizovaný.

Zabezpečte svoje zariadenia.

Použite silné heslo, PIN alebo biometrické overovanie (otlačok prsta alebo rozpoznanie tváre) na zabezpečenie prístupu k vašim zariadeniam. Inštalujte a aktivujte nástroje na sledovanie zariadení, ako sú „Find My Phone“ alebo podobné aplikácie, ktoré vám pomôžu lokalizovať zariadenie v prípade jeho straty alebo krádeže.

Zálohujte dôležité dáta.

Pravidelne zálohujte svoje dôležité súbory na externý pevný disk. V prípade straty alebo poškodenia dát môžete svoje súbory obnoviť.

Buďte opatrní pri sťahovaní súborov a aplikácií. Sťahujte si aplikácie a súbory len z dôveryhodných zdrojov, ako sú oficiálne obchody s aplikáciami (Google Play, Apple App Store) alebo certifikované webové stránky.

Zostaňte informovaní o bezpečnostných hrozbách. Sledujte novinky a varovania týkajúce sa kyberhrozieb a phishingových útokov. Buť informovaný o aktuálnych trendoch v kyberbezpečnosti vám pomôže predchádzať hrozbám. Vzdelávajte sa o nových hrozbách a opatreniach na zabezpečenie vašich online aktivít.

Karina Kenderešová
Referent špecialista skupiny prevencie vnútorného oddelenia OR PZ Bratislava V

UŽ DVADSIATY TRETÍ RAZ SI PETRŽALKA NA JEDEN VEČER NASADILA MASKY

Sarkastickí harelkyni - žeby komentovanie súčasnosti? | Foto: Ivana Vrabľová

Aj medzi panelákmi môže bujniť fantázia. Potvrdili to i návštevníci a návštevníčky Petržalského maškarného plesu, ktorý sa už tradične konal na začiatku februára v Dome kultúry Zrkadlový háj.

O to, aby na parkete bolo plno a živo sa počas celého večera starala kapela **SHOW-TIME BAND s Nikou Barla**, legendárny dídžej Fun Radia **DJ Juló alias Python** (mimočodom, rodák z Petržalky a jej verný obyvateľ). Zlatým klincom večera bola speváčka **Sisa Sklovská**, nechýbala ani bohatá tombola plná hodnotných cien – víťaz získal elektrický bicykel.

No zatiaľ čo v tombole išlo o šťastie, v súťaži masiek sa už hodnotila šikovnosť a kreativita. Tú mali podľa rozhodnutia poroty najvýraznejšiu šiesti vodníci a vodníčky s trepotajúcimi sa kaprami v košoch (dodajme, že žiadnej rybe nebolo ublížené, išlo len o mechanické hračky), ktorí získali prvenstvo v hromadných maskách a manžel „Pani Mračnovej“ – presnejšie dámy s obrovským mrakom na hlave, z ktorého dokonca viseli dažďové kvapky.

Špeciálnu cenu si odniesla aj dvojčlenná petržalská variácia na slávnú rockovú kapelu KISS.

Martina Štefániková

Dôkaz, že na parkete bolo doslova horúco. | Foto: Ivana Vrabľová

Vedno sa bavili ostrí Mexičania aj ostrieľaní raperi. | Foto: Ivana Vrabľová

Zlatým – i strieborným – klincom programu bola speváčka Sisa Sklovská.
Foto: Ivana Vrabľová

O zábavu na parkete sa staral aj legendárny DJ Julio alias Python. | Foto: Ivana Vrabľová

Vítazné masky. 1. miesto za kolektívnu masku získali Vodníci a vodničky, v jednotlivcoch zvíťazila „Pani Mračnová“. Špeciálnu cenu so odniesla kapela Kiss. | Foto: Ivana Vrabľová

Starosta Petržalky Ján Hrčka ako čínsky mandarín. | Foto: Ivana Vrabľová

Ďakujeme

ZA POMOC A PODPORU

VEOLIA GARANTUJE SPOL' AHLIVÉ A CENOVU DOSTUPNÉ DODÁVKY TEPLA AJ V TOMTO ROKU

Spoločnosť Veolia Energia Slovensko, a.s. zabezpečuje spoľahlivé dodávky tepla a teplej vody pre petržalské domácnosti prostredníctvom centrálneho zásobovania teplom (CZT). Ide o moderný spôsob vykurovania, ktorý je bezpečný, ekologicky a cenovo dostupný pre svojich odberateľov. S naším kolegom **Júliusom Martonom**, senior manažérom odboru predaja energetických komodít, sme sa porozprávali o modernizačných aktivitách v Petržalke, ako aj o cenách tepla pre našich odberateľov v tejto mestskej časti.

Veolia vlni preinvestovala päť miliónov eur na modernizáciu systému CZT v Petržalke.

Môžete priblížiť, o aké aktivity išlo?

Minulý rok sme zrealizovali najviac projektov zameraných na modernizáciu, na rekonštrukciu a na údržbu zariadení na sústave CZT za posledné obdobie. Na vybraných okruhoch sme významným spôsobom pokročili v príprave výstavby nových energetických zdrojov vysokoúčinnnej kombinovanej výroby tepla a elektriny – tieto zdroje sa zaradia do plnej prevádzky v priebehu roka 2025. V jednotlivých sústavách tepelných okruhov sme inštalovali zariadenia na využívanie obnoviteľných zdrojov energie (tzv. OZE). Ide o tepelné čerpadlá využívajúce energiu podzemných vôd alebo energiu okolitého vzduchu.

Zároveň niektoré výhrevne prešli komplexnou modernizáciou riadiacich systémov, merania a regulácie. Vybrané centrálné výmenníkové stanice tepla prešli úplnou a niektoré stanice čiastočnou výmenou technológie, keď sa menila, napríklad, aj logika ich tlakového zapojenia do sekundárnej časti rozvodnej sústavy. Mo-

dernizácie sa dočkali tiež vybrané úseky primárnych a sekundárnych rozvodov.

Máte modernizačné plány aj na ďalšie obdobie?

Samozrejme. V horizonte najbližších rokov plánujeme prechod celej sústavy CZT do stavu tzv. účinného centrálneho systému tepla. To je stav, keď väčšina vyrobeného tepla bude pochádzať zo zdroja vysokoúčinnnej kombinovanej výroby tepla a elektriny a z technológií využívajúcich obnoviteľné zdroje energií.

Výsledkom týchto prác je stabilnejšia a spoľahlivejšia sústava diaľkového vykurovania, ale zároveň aj redukcia spotreby primárnych palív potrebných na jednotku vyrobenej energie – v tomto prípade tepla.

Skúsme sa teraz presunúť k téme cien tepla. Tie sú stále aktuálnou témou, keďže náklady na teplo tvoria značnú časť rozpočtu domácnosti. Aké teda budú ceny tepla pre domácnosti v tomto roku?

Začal by som informáciou o cenách tepla v minulom roku. Počas celého roka sme fakturovali ceny tepla pre domácnosti

Július Marton, senior manažér odboru predaja energetických komodít Veolia Energia Slovensko, a.s.

v zmysle nariadenia Vlády SR č. 475/2023 Z. z. na úrovni roka 2022 + 20 eur/MWh s DPH.

Koncom roka sa však objavili informácie, že pre rok 2025 sa so štátnou podporou nepočíta a ceny budú vyššie a vrátia sa na úroveň skutočných maximálnych cien podľa rozhodnutia Úradu pre reguláciu sieťových odvetví. Znamenalo by to, že by sa náklady na teplo pre domácnosti výrazne zvyšovali.

Táto situácia by nepriaznivo ovplyvnila rozpočty domácností, a preto sme komunikovali s Ministerstvom hospodárstva SR v snahe nájsť riešenie aj pre tento rok pre všetkých našich odberateľov, ako pre domácnosti, tak pre nebytové objekty.

Vďaka rozhodnutiu Vlády SR, ktorá sa dôkladne oboznámila so situáciou, došlo napokon k predĺženiu schémy kompenzácie zvý-

šených nákladov pre dodávateľov tepla. Toto pozitívne rozhodnutie pomôže udržať hladinu cien energií na prijateľnej výške aj v roku 2025.

Ide však o pomoc len pre chránených odberateľov – všetky domácnosti a vybraných zraniteľných odberateľov, ako sú napríklad zariadenia sociálnych služieb zapísané do registra sociálnych služieb, prevádzky zariadení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a študentské domovy.

Pre väčšinu odberateľov v Petržalke sa teda náklady na dodávku tepla nezvýšia. Viete nám povedať, aké ceny budú mať odberatelia nebytových objektov, ktorých sa štátna pomoc netýka?

Som rád, že máme dobré správy aj pre odberateľov

VEOLIA v nebytových objektoch. Vďaka úspešnej stratégii nákupu komodít, predovšetkým zemného plynu na veľkoobchodných trhoch, ale aj vďaka našej snahe maximálne zefektívniť prevádzku zdrojov i rozvodov tepla, došlo k zníženiu ich fakturačných cien od 1. 1. 2025 v priemere cca o 18 %, čo predstavuje pokles o približne 30 eur/MWh dodaného tepla. Pomaly sa tak cena tepla aj pre nebytové objekty dostáva na úroveň blízko

cenám v roku 2022.

Máte nejaké tipy pre čitateľov, ako sa dá ušetriť na spotrebe tepla?

Áno, určite. Netreba však zabúdať na to, že najlacnejšia energia je tá, ktorú nemusíme vyrobiť.

Preto našim odberateľom stále odporúčame, aby vždy dbali na správne nastavenie termostatických ventilov vykurovacích telies, správnym spôsobom vetrali

a postupne znižovali spotrebu teplej vody.

Nájsť také úsporné opatrenie, ktoré dnes ušetrí desiatky percent spotreby, nie je jednoduché, no kombináciou viacerých menších opatrení sa dá docíliť zaujímavá úspora nákladov na energiu pre každého odberateľa. Je dôležité si

uvedomiť, že dlhodobé zníženie teploty v miestnosti o 1 °C, môže priniesť úsporu až 6 % na ročnej spotrebe energie v teple.

**Odbor komunikácie
a marketingu,
Veolia Energia Slovensko, a.s.**

Viac o možnostiach úspor nájdete aj na našej webovej stránke
vesr.sk/sk/zacnite-setrit-teplom-uz-dnes

ROZHOVOR PRI KÁVE DOSTÁVA ÚPLNE NOVÝ ROZMER

V rámci spolupráce s Petržalkou si zamestnanci Veolia Energia Slovensko na vlastnej koži vyskúšali výdaj teplého oblečenia a čaju ľuďom bez domova. | Foto: Veolia

Spoločnosť Veolia Energia Slovensko, a.s., darovala pocit tepla ľuďom v núdzi. V spolupráci so sociálnym oddelením mestskej časti Petržalka sme prišli s nápadom nakúpiť vlnené ponožky a rozdávať ich ľuďom zo sociálne slabých pomerov počas dobrovoľníckej činnosti vo výdajni teplých nápojov a polievok.

VEOLIA Oddelenie sociálnych vecí v Petržalke dlhodobo pomáha ľuďom v ťažkej životnej situácii či v akútnej núdzi. Jednou z jeho aktivít je aj celoročný výdaj teplej stravy a nápojov pre ľudí bez domova. Každý pondelok od 18.00 do 19.00 dostanú vo výdajni pri kotolni na ulici Haanova teplé nápoje a jedlo. (V zimnom období je táto služba rozšírená o výdaj teplého čaju a kávy, ktorý prebieha každý utorok.) Naša spoločnosť poskytla tieto priestory pracovníkom sociálneho oddelenia ešte v roku 2023.

Pôvodným jednoduchým zámerom našej spoločnosti bolo pomôcť. Pomôcť tým, ktorí sa ocitli bez základných životných potrieb. Zima je obzvlášť náročné obdobie a nikto by nemal ostať hladný či mrznúť, nech už je jeho životný príbeh akýkoľvek. Pritom by mnohým možno ani nenapadlo, že najväčšia núdza bude o takú obyčajnú vec, ako sú teplé ponožky. Tých sme zabezpečili 380 párov, aby sa mohli rozdávať celú zimu. Vďaka tomu, že sme sa rozhodli naše možnosti komunikovať a zamyslieť sa nad nimi, neskončili sme len pri nákupe, ale mohli sme si na vlastnej koži vyskúšať aj výdaj.

Kolegovia z Veolie neváhali, prihlásili sa na pomoc a priložili ruku k dielu. Vďaka tomu som mohla aj ja sama pochopiť skutočný cieľ výdajne, ktorá slúži pracovníkom sociálneho oddelenia ako nástroj na komunikáciu. Prostredníctvom podania čaju totiž dokážu ľudia v núdzi

priamo oslovit'. Zistia tak, v akej situácii sa títo ľudia nachádzajú a hľadajú najlepší spôsob, ako im pomôcť sa z tejto situácie dostať a vrátiť sa do bežného života. Rozhovor pri káve dostáva úplne nový rozmer a mnohým otvára dvere k lepšiemu zajtrajšku. Mala som tú česť pracovať so zamestnancami z oddelenia sociálnych vecí mestskej časti Petržalka, ktorých mnohí návštevníci poznali po mene a podávali si s nimi ruky, pretože za nimi chodia aj na miestny úrad. S niektorými sa bavili o tom, ako sa im darí v novej práci, a tých, ktorých nepoznali, oslovili práve pre to, aby im v budúcnosti pomohli prácu nájsť.

Pochopila som aj to, že to nie je len o dobrom pocity z pomoci. Práca s rôznorodou skupinou ľudí si vyžaduje pevného ducha a presvedčenie, že nejde o povinnosť, ale o poslanie. Zvládnuť rozdávať rezne so šalátom, ktoré ste celý deň sami vyprázali a manažovať občas náročné situácie s úsmevom na perách je umenie, ktoré si zaslúži obdiv. Presne takto to zvládol mladík z organizácie Doma u Kapucínov, ktorá zabezpečuje výdaj stravy na Haanovej v spolupráci s petržalským sociálnym oddelením.

Dobrovoľníctvo môže byť pre niekoho spoločenskou zodpovednosťou, ale je to radosť aj strasť. Je to prostriedok na písanie nových životných príbehov – tých vašich, ale aj cudzích. Ďakujem spoločnosti Veolia Energia Slovensko za sprostredkovanie tejto naozaj neobyčajnej možnosti nám, zamestnancom, a ďakujem aj mestskej časti Petržalka za skvelú spoluprácu. „Srdečne ďakujem za zabratie, či už vlnenými ponožkami alebo čajom,“ hovorili aj tí, ktorým sme spoločne pomohli.

**Marcela Fábianová,
Veolia Energia Slovensko, a.s.**

POZNAJÚ PRÍBEHY MLADÝCH PETRŽALČANOV

„V KASPIAN-e si nezatvárame oči pred ťažkými témami“, hovorí jedna zo zakladateľov občianskeho združenia Marína Bartoňová.

Občianske združenie KASPIAN – vrátane rovnomenného klubu – funguje v Petržalke od roku 1997. Pokojne môžeme povedať, že v divokých 90. rokoch boli pre deti a mladých od 10 do 23 rokov oázou normálnosti v petržalskej džungli. Situácia sa už za tie roky síce zmenila a aj problémy tínedžerov sú trochu iné – KASPIAN však s ich riešením pomáha stále. O tom, čo všetko pre mladých robí osem sociálnych pracovníkov, psychológov a špeciálnych pedagógov v klubovni na Furdekovej, ale aj mimo nej, sme sa zhovorali s **Marínou Bartoňovou**.

KASPIAN ste založili pred 28 rokmi. Zdá sa až neuveriteľné, že stále funguje.

Áno a stále sme v Petržalke, len sa presúvame. Tu, na Furdekovej ulici, sme od roku 2016. Budovu máme v prenájme, museli sme tu urobiť veľkú rekonštrukciu, ale oplátilo sa. Je to výborné miesto, lebo zahŕňa relatívne veľkú spádovú oblasť – v blízkosti máme až štyri základné školy, Pankúchovu, Dudovu, Lachovu a Gessayovu. Aj keď sme tu k dispozícii pre deti a mladých od 7 do 23 rokov, gro našich klientov je aktuálne práve zo základných škôl.

Prečo do KASPIAN-u chodia? Zahrať sa, poradiť sa?

Základ je, že tento priestor je atraktívny, ponúka veľa možností na trávenie voľného času a najmä – je bezpečný. Teraz v zime máme dosť detí, ktoré chcú byť mimo bytov, ale vonku je chladno, tak prídu k nám. K dispozícii máme veľa interiérových športov

– vrátane lezeckej steny. A sme v areáli detského ihriska, takže tu nájdú tiež hokejky, lopty, bránky, ktoré im požičiavame – niekedy aj mimo otváracích hodín.

Vyzerá to, že vlastne supľujete družiny...

Čiastočne áno, veľa detí nás začne navštevovať od piatej triedy, kedy už nechodia do ŠKD (školský klub detí, pozn. aut.) a nevedia, čo s voľným časom. Na druhej strane je výborné, že sú ešte zvyknutí fungovať v partiách. A to je aj jedna z hlavných tém, ktoré posledné roky riešime. Hovorí sa, že deti majú slabé sociálne vzťahy a sú veľmi individualizované...

A to je teda vašou náplňou – spájať deti na základe nejakých spoločných záľub?

Úplne tým najširším poslaním je prevencia. Prevencia rôzneho rizikového správania, s ktorým môžu v období dospievania prísť do kontaktu. My im tu ponúkame bezpečný priestor, kde môžu tráviť voľný čas a nemusia byť na ulici. Hoci – pre mňa ulica vôbec neznamená zlo. Keď deti vedia tráviť voľný čas vonku v zdravých rovesníckych vzťahoch, tak to je najlepšia prevencia. A Petržalka v tomto smere ponúka množstvo príležitostí.

Keď je to teda problém, vy ich to tu aj nejak učíte – tráviť spolu čas, socializovať sa, vedieť ich k tomu?

Náš program nie je nejak štruktúrovaný v zmysle – toto tu dnes robíme a keď sa nezapojíš, nemáš tu čo robiť. Veľakrát niečo organizujeme a koho to zaujíma,

Občianske združenie Kaspian – vrátane rovnomenného klubu – funguje v Petržalke od roku 2017. | Foto: OZ Kaspian

ten sa pridá. Robíme workshopy, súťaže, kvízy, každý týždeň máme spoločné varenie. S deťmi pripravujeme jedlo, ktoré potom spoločne zjedia.

Mnohí prídu, aby sa u nás stretli s kamarátmi a majú vyslovene vymyslené, čo tu budú robiť. To je situácia, do ktorej vôbec nevstupujeme. Ak to robia spôsobom, ktorý je zdravý, nikoho nerušia, neohrozujú, tak to je úplne najlepšie, čo môže byť. Deti si vedú samé nadizajnovat' aktívny program, nepotrebujú k tomu viesť krok za krokom.

Neprekáža deťom, že ste starší ako oni? Veria vám, berú vás?

Deti veľmi pozorne skúmajú, či sme dôveryhodné osoby. Prichádzajú za nami najprv s bežnými vecami – čo bolo v škole, že sú naštvaní na učiteľov... – a keď

sme ochotní ich počúvať, hovoriť o témach, ktoré sú pre nich v ten deň vážne, postupne sa nám zveria aj s vecami, ktoré nemajú s kým riešiť. Máme tím, ktorý je pripravený zvládnuť s deťmi a mladými aj náročnejšie témy.

Ako sa deti dozvedia, že ste tu pre nich?

Väčšinou cez priame kontakty, cez rovesníkov. Keď chodíme po školách v rámci nášho preventívneho projektu o návykových látkach, stretávame deti, ktoré nás poznajú či už z klubu, alebo spoznajú našich terénnych pracovníkov. Ak sú z Petržalky, pozveme ich, aby prišli, ak sú zo vzdialenejšej lokality, majú možnosť využiť naše online poradenstvo. Na Instagrame prinášame príspevky ohľadom rizikového správania, duševného zdravia

a štyrikrát do týždňa s nami môžu hovoriť cez online chat.

Pracujete iba tu, v klube?

Jedna časť našej činnosti je práca v klube, ale okrem toho robíme aj terénnu prácu. Časť kolegov pôsobí celoročne iba v uliciach mesta. Veľa pracujú na športoviskách Petržalky, máme v správe skatepark na Markovej a teraz začali chodiť aj do nového skateparku pod Most SNP. Prechádzajú aj určité zóny, o ktorých vieme, že sú problémové, že sú to zašivárne – napríklad lesík, kde sa veľa experimentuje s drogami a podobne. Naši pracovníci sú tam pre deti, keď potrebujú s niekým zdieľať svoju radosť, ako aj vo chvíľach, keď im je ťažko a potrebujú poradiť. V lete stretnú tridsať až päťdesiat detí a aj jar a jeseň sú veľmi silné.

Stáva sa, že mladí sú pri Draždiaku, spoločne vypijú nejaký alkohol, a potom idú popri kanáli a pri skateparku im dôjde dych. Napriek tomu, že týchto mladých nepoznáme, terénni pracovníci sú pripravení im pomôcť.

Spomínali ste projekt pre školy o návykových látkach...

Pre školy v Petržalke, ale aj v rámci Bratislavského kraja robíme dvojdné workshopy – jeden modul máme pre 7. – 9. ročník ZŠ a druhý pre stredné školy. Je to na tému návykových látok, napríklad o alkohole, nikotínu, marihuane, či energetických. Nerobíme prevenciu s ambíciou, aby deti nikdy nebrali drogy, nemáme priestor, to sú väčšinou výsledky dlhoročných intenzívnych programov. My chceme, aby mali po našom workshope dostatok informácií, keď do toho experimentovania náhodou pôjdu, respektíve, aby to odsunuli na čo najneskôr. Na základných školách sa vôbec ne bavíme o závislostiach, iba keď sa pýtajú. Je to pre nich strašne vzdialené, v podstate

nezaujímavé, necítia sa tým byť ohrození.

Na stredných školách to už asi nestačí.

Tam už hovoríme o prevencii pri drogách, o ktorých vieme, že sú v súčasnej dobe aktuálne – fentanyl, pervitín, kokaín... a potom nové drogy, ktoré si mladí ľudia kupujú aj cez internet.

Ako prebieha taký workshop?

Veľmi interaktívne. Používame okuliare, ktoré simulujú vizuálne vnímanie po požití drog. Využívame ich napríklad na to, aby si žiaci a študenti nacvičili stabilizovanú polohu. Skúšajú, či by to zvládli a zažijú si, že je veľmi komplikované, hoci len vyťukať číslo na záchranku.

Takto podprahovo im vlastne odovzdáme informáciu, aby nepodľahli nátlaku, keď príde k situácii, že sa ocitnú na večierku alebo s partiou a kamaráti na nich budú tlačiť, aby vyskúšali drogy s nimi. Hovoríme im tým, že ak to neurobia, nebudú tí slabí, ale naopak tí silní, lebo v prípade, že by sa niekomu niečo stalo, budú schopní pomôcť. No a pre tých, ktorí majú tendenciu tlačiť, to zas môže byť informácia: netlačte na nich, lebo môžu byť tí, ktorí vám pomôžu.

Samozrejme, netvrdíme, že po našej prednáške deti prestanú experimentovať s drogami, ale veríme, že niečo užitočné v nich ostane. Že možno vďaka tomu experimentovanie oddialia – každý mesiac, každý rok v tomto veku je plus – a budú mať dost informácií, aby neurobili zlé rozhodnutie.

Pomáhajú vám nejakým spôsobom v tejto práci aj školy?

Je veľmi dobré, že vznikli školské podporné tímy – aspoň v Bratislave je na takmer každej základnej škole psychológ, a na stredných školách väčšinou tiež. Komunikujeme s nimi, zúčastňujú

sa aj na niektorých našich hodinách, aby si pozreli, ako s deťmi a mladými pracujeme, o čom sa bavíme. Lebo oni potom na školách ostávajú a s deťmi ďalej pracujú. Niektoré školy nás následne požiadali, aby sme im v tejto téme vyškolili psychológov aj učiteľov. Preto plánujeme pre nich už počas tohto leta workshopy.

Pracujete aj s rodičmi?

Niekedy nás kontaktujú a v piatky máme priestor na individuálne konzultácie. Veľakrát ich osloví, že pracujeme s témou návykových látok, či radikalizácie. V priebehu poradenstva sa často ukáže, že sú za tým aj ďalšie témy. Preto sme sa rozhodli, že koncom februára vyskúšame urobiť workshop pre rodičov. Sme zvedaví, či prídu. Verím, že im máme čo ponúknuť. Máme veľa informácií od detí a mladých a máme spôsob, metodiku, ako sa s nimi o tejto téme baviť – hlavne vo fáze experimentovania a v začiatkoch užívania.

Za to obdobie, čo to robíte – čo sa zmenilo?

Ja som tu bola pri zakladaní klubu a podľa mňa je teraz Petržalka oveľa, oveľa lepšie miesto pre život, ako bola v 90. rokoch. Deti z toho obdobia žili v rodinách, kde bola téma drog živá. V Petržalke je napríklad veľa veľkých bezpečných plôch a veľa športovísk, a to je z hľadiska prevencie z nášho pohľadu veľmi pozitívne.

A čo sa ešte podľa mňa veľmi zmenilo, je to, že ľudia sa menej boja púšťať deti von. Asi aj preto, že v rámci Petržalky ešte stále môžu objavovať veľké územia bez toho, aby prešli cestu. To nájdete v máloktovej mestskej časti.

A čo deti, tie sú tiež iné?

Dnešné deti sú vystavené množstvu podnetov. Niekedy sa nám stáva, že rodičia, možno preto, že nechcú opakovať nie-

ktoré výchovné vzorce svojich rodičov, sú veľmi neistí v svojej rodičovskej roli a deťom nechávajú priveľa priestoru a menej hraníc. Na prvý pohľad to vyzerá výborne, ale súčasne tieto deti musia rozhodovať o veľkom množstve vecí a to vytvára veľkú záťaž a stres. Keď majú deti nastavené hranice, tak to vytvára istotu a bezpečie. Ak rodič povie: takto sme sa spolu dohodli, a od tohto neustúpime, pretože si myslíme, že takto je to pre teba bezpečné / pre nás ako pre rodinu. Napríklad máme nejaké časy, kedy máš prísť domov, máš sa ozvať, keď ostaneš dlhšie, odkomunikuješ si s nami, keď niekam chceš ísť. To nemusí byť direktívne, môže to byť úplne normálne, láskavé, skrátka výsledok vzájomnej komunikácie.

Objavili sa nejaké problémy, ktoré sú vypuklejšie než kedysi?

Čo vnímame ako problém, že vidíme deti vo veku 12-13 rokov, ktoré majú radikalizované postoje. Takže toto je veľká téma a aj bude, ak bude pretrvávajúť súčasná nálada v spoločnosti. Na deťoch sa to veľmi premieta. Deti vedia málo o histórii, často nám začnú hovoriť akoby fakty, ale je zjavné, že nemajú pravdivé informácie, nepoznajú históriu. Napríklad kolega Michal Berta je na túto tému veľmi citlivý, používa vo svojej práci v teréne komiksy, ktoré vysvetľujú dejiny nášho regiónu. Takže bavíme sa trochu aj o histórii. Nebránime sa žiadnej téme, snažíme sa otvorene a pravdivo hovoriť o témach, ktoré sú pre mladých dôležité.

Martina Štefániková

Občianske združenie Kaspian a jeho činnosť môžete podporiť aj 2 % z daní. Všetky potrebné informácie nájdete na kaspian.sk

Workshop pre rodičov na tému:

Návykové látky: Aktuálne trendy medzi mladými a praktické tipy pre rodičov.

KEDY: 20. februára 2025 o 18:30,

KDE: klub KASPIAN, Furdekova 6/A (budova v areáli detského ihriska)

ROK 2025 V BRATISLAVSKOM KRAJI

Investície do vzdelania, kultúry, sociálnych služieb a udržateľnosti.

Bratislavský samosprávny kraj (BSK) vstupuje do roku 2025 s rozpočtom **320,5 milióna eur** a ambicióznymi plánmi. Prioritou ostáva školstvo, ako aj revitalizácia dopravnej infraštruktúry a rozvoj sociálnych služieb. **BSK** Obnova historických parkov a zvýšenie energetickej efektívnosti budov prinášajú víziu udržateľného rozvoja. Kraj nezabúda ani na kultúru a ochranu historického dedičstva.

Najviac pôjde na vzdelávanie

„Rok 2025 bude pre Bratislavský kraj opäť rozvojový. Naše priority, či už ide o kvalitné vzdelanie, modernú infraštruktúru alebo udržateľnosť, sú nastavené tak, aby sme prispeli k lepšiemu životu našich obyvateľov. Investujeme do budúcnosti – do detí, bezpečných ciest, kultúry a životného prostredia. Úplnou novinkou bude

začiatok výstavby kampusov. Tie spoja kvalitné vzdelanie, inovácie a udržateľný rozvoj – všetko pre budúce generácie,“ hovorí predseda BSK Juraj Droba. Rozpočet na rok 2025 počíta so sumou 320 544 295 eur a ide o vyrovnaný rozpočet. Kraj má napriek zložitej hospodárskej a ekonomickej situácii ambíciu pokračovať v rozvojových projektoch. Najviac financií investuje do piatich oblastí – školstvo, sociálne služby, regionálne cesty, doprava a kultúra. Na vzdelávanie pôjde 147 miliónov eur a do sociálnej oblasti je alokovaných 52 miliónov eur. Na cesty II. a III. triedy pôjde 35 miliónov eur, pričom na prímestskú dopravu je na budúci rok vyčlenených 26 miliónov eur. Na kultúru je vyčlenených 7 miliónov eur a cestovný ruch bude podporený sumou 2 milióny eur.

Dôležitá je udržateľnosť

Medzi najvýznamnejšie projekty, ktoré sa budú realizovať v roku 2025, patrí **energetická obnova viacerých stredných škôl** v Bratislave. Dôležitou súčasťou investícií bude aj **revitalizácia verejných priestranstiev**, konkrétne komplexná obnova parku v Malinove v rámci projektu Green Cities a revitalizácia parku v Stupave cez iniciatívu ParksFit4Future. Významné financie budú smerovať aj na **rekonštrukcie ciest II. a III. triedy**, vrátane mostov v okresoch Malacky, Senec a Pezinok. Kraj bude rozvíjať stredoškolské kampusy a pokračovať bude v revitalizácii areálu na Patrónke, ktoré plánuje spolu s partnermi premeniť na unikátne a moderné centrum, kde svoj priestor nájdu sociálne, kultúrne i vzdelávacie inštitúcie. Súčasťou areálu bude aj pamätník holokaustu.

Natália Forman
Bratislavský samosprávny kraj

BSK pokračuje v obnove historickej a kultúrnej pamiatky synagógy v Senci. | Foto: BSK

V roku 2025 v seneckej synagóge obnovia komunitnú záhradu a rituálne kúpele mikve. | Foto: BSK

Kultúra

- Kraj bude pokračovať v podpore kultúry. Na túto oblasť je vyčlenených **7 miliónov eur**.
- V župných **zrekonštruovaných diviadiach** Aréna a Bratislavské bábkové divadlo budeme naďalej prinášať kvalitné a zaujímavé predstavenia.
- Pripravujeme projektovú dokumentáciu rekonštrukcie oddelenia pre dospelých v Malokarpatskej knižnici v Pezinku.
- Pokračujeme v obnove historickej a kultúrnej pamiatky **synagógy v Senci**. Na rad prichádza komunitná záhrada a rituálne kúpele **mikve**.
- Po vyhlásení výsledkov architektonickej súťaže na obnovu **synagógy vo Svätom Jure** budeme pokračovať v príprave projektovej dokumentácie a administratívnych prác pred výberom zhotoviteľa.
- Pokračovať budeme aj v našich vzdelávacích programoch ako sú **Víkend zatvorených hraníc, Železná opona zo sedla bicykla, Autobusom za umením, Umenie vo verejnom priestore a Pamätáte si ešte?**
- Bratislavský kraj tiež pripravuje obsahový aj priestorový reštart **Malej scény STU**.

V prvej etape výstavby Kampusu zdravia a športu v Petržalke bude zrealizovaná primárna infraštruktúra. | Foto: BSK

Školstvo a kampusy

- Príprava a začiatok výstavby **Kampusu zdravia a športu v Petržalke s dôrazom na verejné zdravie**. V prvej etape bude zrealizovaná primárna infraštruktúra, a teda cestné komunikácie a inžinierske siete. Súčasťou projektu kampusu je aj atletická dráha, ktorá sa bude realizovať spolu s ostatnými objektmi kampusu, nakoľko je na ne funkčne aj stavebne priamo napojená.
- **Vinársko-ovocinársky kampus v Modre**. Cieľom projektu je podporiť vzdelávanie nových odborníkov a zároveň chrániť dedičstvo, ktoré zanechali naši predkovia. Nový priestor prepojí vzdelávanie, prax a aplikovaný výskum. Zámerom je nielen rekonštrukcia existujúcich priestorov, ale aj vybudovanie novej komplexnej infraštruktúry vrátane školy, internátu, odborných pracovísk, výskumných pracovísk. Súčasťou bude aj materiálno-technické vybavenie odborných učební a tried. V areáli sa rovnako vybuduje centrum praktického vzdelávania s príslúchajúcim materiálno-technickým zázemím, a to vína pivnica. Službu bude strednej vinársko-ovocinárskej škole, vinárom, vinohradníkom, ovocinárom a sadovníkom, ako aj vedeckým pracovníkom v oblasti potravinárstva a vinohradníctva.
- **Kampus bioenergetiky a krajiny tvorby v Bernolákove**. Vybudovanie novej spoločnej komplexnej infraštruktúry so zázemím a vybavením pre stredoškolské odborné vzdelávanie v energetike a pôdohospodárstve v spolupráci s partnermi projektu. Súčasťou kampusu bude Stredná odborná škola agrotechnická J. A. Gagarina v Bernolákove a Stredná odborná škola záhradnícka v Malinove.

Sociálne služby

Kraj bude pokračovať v rozširovaní kapacít v zariadeniach sociálnych služieb na komunitnej úrovni:

- Zriadenie špecializovaného zariadenia s ambulatnou formou pre Puďi s autizmom v priestoroch Strednej odbornej školy pedagogickej na Bullovej ulici v Bratislave.
- Zriadenie špecializovaného zariadenia s celoročnou ambulatnou formou pre Puďi s autizmom na Hontianskej ulici v Bratislave.
- Rozšírenie kapacít špecializovaného zariadenia pre Puďi s Alzheimerovou chorobou a demenciou v Centre sociálnych služieb Pod Karpatmi na Hrnčiarkej 35 v Pezinku.
- Rozšírenie a skvalitnenie služieb pre Puďi s Alzheimerovou chorobou, Parkinsonovou chorobou a demenciou v špecializovanom zariadení Centra sociálnych služieb Rača na Strelkovej ulici. Súčasťou zlepšení bude aj podpora ich rodín prostredníctvom komplexnej starostlivosti poskytovanej pod jednou strechou.
- **Príprava vybudovania nového, moderného špecializovaného zariadenia s celoročnou pobytovou formou pre Puďi s autizmom na Znievskej ulici v Bratislave**.
- Príprava vybudovania nového, moderného špecializovaného zariadenia s celoročnou pobytovou formou pre Puďi s Alzheimerovou chorobou, Parkinsonovou chorobou a demenciou v Záhorskej Bystrici.
- Spolupráca s Poliklinikou Karlova Ves a odborom zdravotníctva na príprave podkladov pre vybudovanie nového moderného Centra služieb včasnej intervencie v budove na Donnerovej ulici.

Bratislavská župa opraví ďalšie cesty a mosty. | Foto: BSK

Dopravná infraštruktúra

Rekonštrukcie regionálnych ciest

- Okres Malacky – cesta II. triedy/501 – Lozorno – Jablonové – Pernek (9,3 km)
- Okres Malacky – II/501 – Pernek intravilán (2,1 km)
- Okres Senec – II/121 – Most pri Bratislave (1,65 km)
- Okres Senec – III/1049 – Senec (3 km)
- Okres Senec – II/121 Malinovo (1,9 km)
- Okres Senec – III/1056 – Dunajská Lužná – Kalinkovo – Hamuliakovo (5,7 km)
- Okres Senec – III/1054 + III/1055 + III/1057 – Dunajská Lužná – Miloslavov – Alžbetín Dvor (6 km)
- Okres Senec – III/1048 + III/1065 Ivanka pri Dunaji – Bernolákovo
- Okres Senec – III/1062 Tomášov – Štvrtok na Ostrove

Opravy mostov

- Malacky - nad diaľnicou D2
- Plavecké Podhradie
- Stupava - v smere na Borinku
- Senec- nad vodným tokom pred Sencom
- Budmerice - smer Ružindol

Cestná svetelná signalizácia

- Na križovatkách ciest v Chorvátskom Grobe, Slovenskom Grobe, Viničnom, Modre a vo Vinosadoch

RADA PRÁVNÍKA

VÝŽIVNÉ NA DIEŤA

Kľúčové faktory pri určení výšky výživného a trvanie tejto povinnosti.

Výživné na dieťa je citlivou a často náročnou otázkou v rodinnoprávných konaniach. Ako správne vyjadruje citát: „*Pokiaľ odchádza jeden z rodičov z pojednávacej miestnosti ako víťaz, dieťa prebralo.*“ Zákon preto pri riešení tejto otázky vždy kladie na prvé miesto záujmy dieťaťa.

Dohoda rodičov schválená súdom

V prípade rozvodu manželov alebo rozchodu partnerov, ktorí majú spoločné dieťa, je ideálnym riešením, ak sa rodičia ohľadom rodičovských práv a povinností dohodnú. Takúto dohodu však musí schváliť súd, inak je právne nevykonateľná. Ak sa rodičia nedohodnú, je nevyhnutné podať na príslušný súd návrh na určenie výživného.

Súdne konanie a faktory na strane rodičov, ktoré súd zohľadňuje pri určovaní výšky výživného

Ak rodičia nedokážu dospieť k dohode o výživnom, začne na základe návrhu jedného z rodičov konanie, počas ktorého súd okrem iného zohľadňuje faktory týkajúce sa rodičov dieťaťa. Kľúčovými faktormi týkajúcimi sa rodičov sú najmä:

- schopností a možností rodiča a jeho zdravotný stav,
- majetkové pomery (príjmy, výdavky, náklady na voľnočasové aktivity, dovolenky a iné vyživovacie povinnosti a podobne),
- možností na trhu práce (t. j. napríklad aj to, či rodič môže vykonávať prípadne lepšie ohodnotenú prácu)
- miera, v akej sa rodič o dieťa osobne stará.

V prípade, že rodičia žijú spolu, súd zohľadní aj starostlivosť o domácnosť. Výška výživného môže byť ovplyvnená aj formou úpravy styku dieťaťa s druhým rodičom, či už ide o striedavú alebo spoločnú starostlivosť.

Súd si spravídla rozčlení výdavky na skupiny – nevyhnutné životné náklady rodiča a výdavky, ktoré nie sú nevyhnutné pre jeho základné potreby. Podľa zákona o rodine platí, že obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí v závislosti od svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov, pričom výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky, ktoré nie sú nevyhnutné.

Odôvodnené potreby dieťaťa

Súčasťou rozhodovania sú aj faktory týkajúce sa dieťaťa, ako napríklad jeho výdavky na bývanie, stravu, ošatenie, lieky, voľnočasové aktivity, školné, knihy a hračky. Za odôvodnené potreby dieťaťa možno považovať aj tvorbu úspor, ak to majetkové pomery povinného rodiča dovoľujú.

Zmena okolností a prehodnotenie výživného

Ak dôjde k zmene okolností – napríklad nárastu výdavkov na dieťa alebo poklesu príjmu povinného rodiča – súd môže na základe návrhu prehodnotiť výšku výživného. Predtým priznané výživné môže byť znížené alebo zvýšené podľa aktuálnych podmienok.

Trvanie vyživovacej povinnosti

Častou otázkou je dĺžka trvania vyživovacej povinnosti. Zákon neurčuje konkrétny vek, do ktorého povinnosť trvá. Vyživovacia povinnosť trvá do doby, kým dieťa nie je schopné sa samo živiť.

Odborník poradí najlepšie

Odporúčame sa v takejto životnej situácii obrátiť na odborníka, ktorý poskytne objektívne a nestranné posúdenie situácie a v prípade potreby pomôže podať návrh na súd alebo klienta zastúpi pri ochrane jeho práv, resp. práv jeho dieťaťa.

Mgr. Laura Dvončová,
advokátska koncipientka

Zákon pri riešení otázky výživného vždy kladie na prvé miesto záujmy dieťaťa. | Foto: Freepik.com

Metodika pre výpočet výživného

Ministerstvo spravodlivosti SR zverejnilo metodiku pre výpočet výživného, ktorá má pomôcť zjednotiť rozhodovaciu prax súdov. Tento dokument má však iba odporúčajúci charakter a pre súdy nie je záväzný, pretože určenie výživného si vždy vyžaduje individuálne posúdenie každého prípadu. Výsledná suma výživného musí byť v súlade s najlepším záujmom dieťaťa, aby v praxi nedochádzalo k situáciám, kedy by jeden z rodičov odišiel z pojednávacej miestnosti ako „víťaz“.

info@remediumlegal.sk

OREZY STROMOV TREBA NECHAŤ NA ODBORNÍKOV

Neodborný zásah môže spôsobiť nenávratné škody.

Zveľaďovanie záhradiek pred bytovými domami je záslužná činnosť, no nie všetky úkony by mali robiť záhradnícki nadšenci. Najviac škody podľa odborníkov z petržalského referátu životného prostredia dokáže narobiť laický orez stromov, ktorý v Petržalke nie je ojedinelou záležitosťou. Aj keď je realizovaný s dobrým úmyslom, vyplýnuť z neho môže mnoho negatív.

„Nedávno sme takýto orez zaznamenali na Topolčianskej. Pán, ktorý sa stará o predzábradku, orezal aj stromy. Jeden konár je odlomený a ostatné sú orezané neodborne. Vznikli tam veľké rany, ktoré môžu stromu uškodiť,“ vysvetľuje vedúci referátu **Adrián Ševeček**.

„Pri takých obrovských rezných ranách je veľká pravdepodobnosť vniknutia nejakého patogénu alebo hubovitého ochorenia, oveľa rýchlejšie to poškodí vitalitu dreviny,“ upresňuje jeho kolegyňa **Kristína Moroň** a dodáva, že orezy sa **nielenže nemôžu vykonávať hocijako, ale ani hocikedy**.

„Stromy sa môžu orezávať až po olústení, vtedy tento zásah lepšie znášajú. Naopak v zimnom období sú v dormancii (prechodné zastavenie alebo obmedzenie fyziologických procesov v živých organizmoch, pozn. aut). Keďže nemajú listy, nemajú čím dýchať, prijímať potravu a túto stratu vykompenzujú ľahšie,“ objasňuje.

Zistenia z terénu aj podnety

Mestská časť realizuje orezy na základe informácií a odporúčaní od kolegov z referátu životného prostredia, ktorí pravidelne kontrolujú dreviny v pridelených lokalitách. Reaguje však aj na podnety obyvateľov.

„Ak potrebujú orezať strom, môžu zaslať e-mailom požiadavku priamo na referát životného prostredia, zavolať nám, alebo prísť osobne. My preveríme, na koho pozemku sa drevina nachádza a buď orez urobíme sami, v spolupráci so zamestnancami údržby či externej firmy; ak ide o výškový orez alebo požiadavku,

Orezy stromov môže vykonávať iba na to určená osoba. | Foto: Ivana Vrablová

postúpime ju kolegom z magistrátu, prípadne vyzveme vlastníka pozemku, aby vykonal údržbu drevín,“ opisuje Ševeček.

Orezy sa mestská časť snaží realizovať promptne, ale Ševeček

priznáva, že občas môže trvať dlhšie, kým sa stromy orežú. „Keď to v danom roku nestihneme, pokračujeme na jar,“ uzatvára.

Martina Štefániková

DAŇ ZA PSA SA OPÄŤ ZMENILA

Na decembrovom zasadnutí zastupiteľstva schválili petržalskí poslanci aj opätovnú úpravu dane za psa. Zmeny definuje nové Všeobecne záväzné nariadenie (VZN) o miestnych daniach na území mestskej časti Bratislava-Petržalka.

VZN platí od 1. januára 2025. Na čo všetko si majú dať majitelia psov pozor?

- V platnosti ostáva jednotná sadzba dane 50 eur pre veľké i malé psy.
- Výška dane pre majiteľov psov v **rodiných domoch** sa mení zo 17 na 50 eur.
- Ak je vlastníkom psa **právnická osoba**, po novom takisto zaplatí 50 eur.
- Polovičnú sadzbu, teda 25 eur, zaplatí majiteľ psa, ktorý úspešne **absolvoval skúšku základného minima alebo skúšku**

základného minima malých plemien vykonanú podľa národného skúšobného poriadku Zväzu športovej kynológie platného v Slovenskej republike alebo podľa národných skúšobných pravidiel. Skúšku treba preukázať príslušným dokladom.

- Polovičnú sumu, teda 25 eur, uhradí i majiteľ psa z **útulku či karanténnej stanice** na Slovensku – pôvod psíka treba zdokladovať. Doklad nemôže byť starší ako 90 dní.
- A napokon polovicu (25 EUR) uhradí **senior či seniorka**, ktorých jediný príjem v domácnosti je **starobný dôchodok** a nežijú v domácnosti so zárobkovo činnou osobou.

- Pre držiteľov preukazu **ŤZP alebo ŤZP** so sprievodcom platí sadzba dane 17 eur.
- Pri registrácii do **Petržalského konta (konto.petrzalka.sk)** ušetrí každý majiteľ psa 5 eur.
- Majitelia alebo držiteľia štvornohých miláčikov, ktorí sú certifikovanými trénermi psov, pričom sú zaradení v programe výchovy a výcviku vodiaceho, asistenčného alebo signálneho psa, sú od platby dane **oslobodení**.

Viac informácií nájdete na petrzalka.sk v sekcii Samospráva – Všeobecne záväzné nariadenia.

Silvia Šimeková

SKRYTÉ PRÍBEHY PETRŽĽSKÉHO UMENIA

VLNOVKOVÉ DOMY

Unikátne arspanely zmizli pod zateplením.

Dom na Krásnohorskej č. 16, 18. | Foto: Kamil Beladič

Už v prvých rokoch existencie sídliska Petržalka sa ozývali kritické hlasy z radov verejnosti, ale aj odborníkov. Kritizovali nielen nedokončenosť obývaných častí, chýbajúcu infraštruktúru a občiansku vybavenosť, ale aj zlú možnosť orientácie v nekonečnej šedi typizovaných bytových domov.

Na sídlisku, ktoré sa budovalo po etapách a prví obyvatelia bývali prakticky na stavenisku bez trávy a vegetácie, chýbali prvky, ktoré by umožnili lepšiu orientáciu. Tomu malo dopomôcť umiestňovanie umeleckých diel na exponovanejšie miesta verejného priestoru alebo realizácie monumentálnych malieb na fasádach niektorých domov.

Aj keď architekti a projektanti mali záujem o väčšiu variabilitu a pestrosť stavieb, obmedzené možnosti konštrukčných sústav a nedostatočný vývoj nových systémov im to neumožňoval. Začiatkom 80. rokov 20. storočia sa podaril v časti Lúky VIII zrealizovať jedinečný experiment, za ktorým stáli dvaja sochári – Juraj Sapara a Ján Vančo.

Arspanely

Sapara s Vančom sa zamysleli nad samotným princípom monotónnej panelovej skladačky a rozhodli sa jednoduchým zásahom do nej vniesť prvky, ktoré túto monotónnosť narušia

a zároveň spravia z domu výrazné výtvarné dielo.

Ako prototyp využili často používaný výškový bodový dvojdom, ktorý je dominantným prvkom sídliskovej zástavby. Sami autori v časopise Projekt z roku 1984 vysvetľujú a opisujú svoj koncept takto: „Reliéfom dotvoriť panel.

Komplex panelblokov. Zo štítovej steny urobiť artefakt. Nech na seba nadväzujúce steny pôsobia v dialkových pohľadoch ako jednoduchý a pôsobivý monumentálny reliéf, spájajúci stavby v celok a navzájom ich individualizujúci. A najmä zmäkčujúci ich hranatosť. Slovom, vábil nás pokus vdýchnuť mŕtvym stenám život.“

Architekti navrhli systém tzv. arspanelov, ktorý umožňoval vďaka použitiu jednoduchých foriem tvarovať panely priamo pri ich odlievaní. Následne boli niektoré plochy namaľované tak, aby po zostavení vznikla navrhnutá kompozícia.

Podľa slov jedného z autorov, J. Saparu, „hlavným zámerom bolo vytvoriť také riešenie, ktoré by mohlo byť použité v priemyselnej hromadnej pásovej výrobe a zároveň umožňovalo každý dom riešiť originálnou reliéfnou kompozíciou charakterizujúcu každý dom. Bolo vytvorených niekoľko sád reliéfnych prvkov pre jednotlivé typy panelov, aby ich kombináciou mohli vzniknúť vždy iné reliéfné kompozície. Pre každý prvok bola zhotovená špeciálna oceľová forma vyhovujúca technológii panelárne na opakované použitie v konti-

nuálnej výrobe liatia panelov. Každý panel, vzhľadom na odlišnú plošnú a reliéfnu konšteláciu, musel byť konštrukčne, pevnostne i tepelne vyhovujúci vtedajším technickým normám, čo bolo niekedy ťažké dodržať vzhľadom na meniaci sa reliéf jednotlivých panelov.“

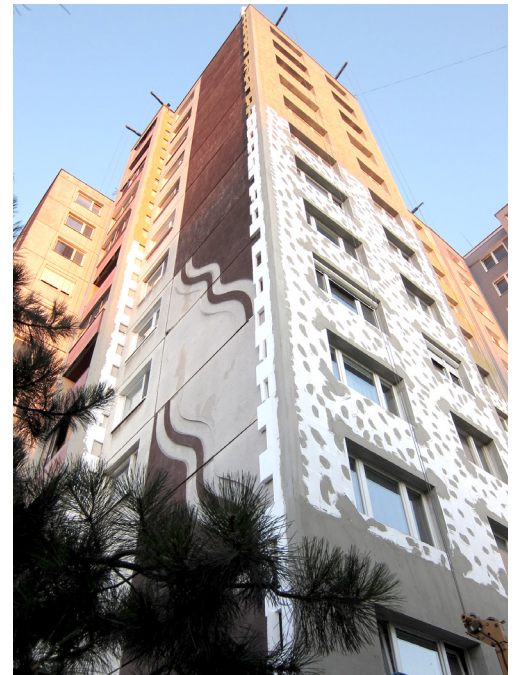
Ocenené na výstave CONECO

Vďaka ústretovosti hlavného projektanta Petržalky – Stanislava Talaša, ale aj vedúceho petržalskej panelárne – Viliama Hrdličku (jeho meno, spolu s menami sochárov figurovalo aj na jednom z panelov), sa tento prototyp v podobe dvoch dvojdomov na dnešnej Krásnohorskej č. 16, 18, 20 a 22 podarilo uskutočniť.

O originalite a kvalite tohto počínu svedčí aj fakt, že systém arspanelov získal v roku 1983 na medzinárodnej výstave Coneco hlavnú cenu – Krištáľový pohár. Ako zhodnotil Talaš: „Škoda, že získané poznatky nebudú využité, lebo sa našlo dost dôvodov, ako celú vec odsunúť na vedľajšiu koľaj“.

Dalšie realizácie tohto systému sa, bohužiaľ, už nikdy nepodarilo presadiť. Autori v projekte videli budúcnosť a konštatovali, že „nové riešenie neznamená výtvarné doplnenie – dom sám sa stáva výtvarným subjektom. Životnosť výtvarnej zložky sa prakticky rovná životnosti panelu – obraz je súčasťou hmoty“. S čím však autori nepočítali, bolo zateplenie domov, ktoré v roku 2012 „pochovalo“ aj tento smelý a unikátny počín, ktorý nemal v našich končinách obdobu.

Martin Kleibl

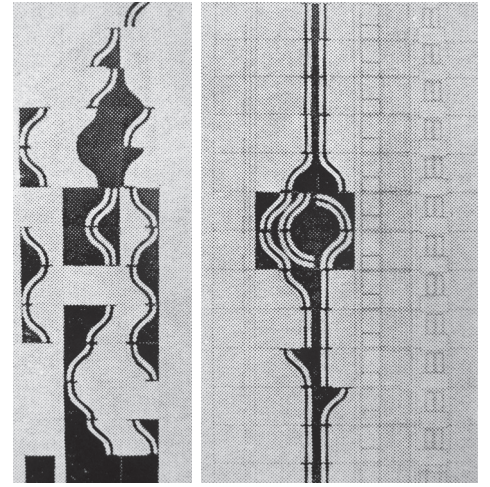

Zateplenie domu v roku 2012. | Foto: Martin Kleibl

Realizáciu výskumu podporil z verejných zdrojov formou štipendia Fond na podporu umenia.

Pohľad na dva dvojdomy dotvorené arspanelmi na Krásnohorskej ulici. | Foto: Martin Kleibl

Grafické návrhy riešenia štítových stien panelových domov. | Zdroj: Projekt 4- 5/1984

SÍDLISKO V OBRAZOCH

Tridsať rokov svojím objektívom zachytával Petržalku. Teraz vyjdú fotografie Juraja Bartoša knižne.

Fotograf **Juraj Bartoš** patrí medzi prvých obyvateľov novodobej Petržalky. A nepochybne je aj najusilovnejším dokumentátorom života na najľudnatejšom sídlisku v strednej Európe.

Kniha **Juraj Bartoš: Petržalka** ponúka výber fotografií, ktoré vytvoril v rozmedzí rokov 1977 až

2004. Ponúka široké spektrum pohľadov nielen na obyvateľov sídliska, sústreďuje sa aj na jeho kuriózne zákutia, reflektuje environmentálne témy, zobrazuje nedokonalosť systému panelových konštrukcií a terás, skúma výklady prvých súkromných obchodíkov po prechode do kapitalizmu.

„Z jeho fotografií badať na jednej strane kritiku prostredia, v ktorom sa človek (a sám autor) objavil, na druhej strane je z nich cítiť obrovskú empatiu a záujem o ľudí. Toto všetko vytvára veľmi zaujímavú a pestrú farebnú mozaiku života v Petržalke daného obdobia,“ hovorí **Martin Kleibl** z OZ Konduktor, ktorý za projektom stojí spolu s fotografkou a vizuálnou umelkyňou **Zuzanou Pustaiovou** a grafickou dizajnérkou **Michaelou Chmelíčkovou**.

„Žiaden iný fotograf takto systematicky a počas takeého dlhého obdobia nedokumentoval život v Petržalke, vďaka

čomu máme teraz možnosť sledovať, zhodnotiť a porovnať jej transformáciu – ako sa zmenilo prostredie, verejné priestory, ako ľudia trávili svoj voľný čas a v neposlednom rade sa môžeme na vlastné oči presvedčiť, či bola Petržalka naozaj taká betónová džungľa, alebo „ghetto“, ako bývala často označovaná,“ dodáva Kleibl.

Kniha, ktorú textami doplnili Kleibl a publicista **Marián Jaslovský**, vychádza dvojязыčne (okrem slovenčiny aj v angličtine) a do rúk čitateľiek a čitateľov by sa mala dostať v apríli 2025. Jej vydanie môžete podporiť (a zároveň získať knihu) aj vy – prostredníctvom platformy **donio.sk**.

(maca, ts)

Juraj Bartoš zachytil objektívom premenu Petržalky. | Foto: Juraj Bartoš

Juraj Bartoš

Narodil sa 4. januára 1944 v Bratislave. Vyštudoval Strednú umeleckopriemyselnú školu v Bratislave, odbor fotografia. Krátko pracoval pre Oravskú galériu v Dolnom Kubíne, neskôr bol fotografom agentúry ČSTK-Pressfoto v Bratislave. Jeho fotografie ste mohli vidieť v časopisoch Móda, Dievča, Slovenka, Dorka, Mladá tvorba, Populár, Javisko, Elle, Fototip, Digi-revue, British Journal of Photography, Fotografare

KNIŽNICA PETRŽALKA SPUSTILA VÝDAJNÝ BOX NA KNIHY

Doteraz mohli čitatelia knihy z petržalskej knižnice vrátiť kedykoľvek, aj mimo otváracích hodín, osobne alebo cez bibliobox. Od februára si ich môžu kedykoľvek aj požičať. Možno je to vďaka spusteniu výdajného knihoboxu. Prvé tri mesiace bude výdajný box v pilotnej prevádzke a služba bude pre čitateľov bezplatná. Na Slovensku takúto službu ponúkali doteraz len knižnice v Čadci, v Banskej Bystrici a Košiciach. Petržalská knižnica je prvou v Bratislave a v Bratislavskom kraji, ktorá vďaka podpore mestskej časti túto modernú knižničnú službu zavádza.

Výdajný box je umiestnený pri vchode do Petržalskej plavárne na Tupolevovej 7B a jeho obsluha je užívateľsky veľmi jednoduchá – funguje na rovnakom princípe ako alzaboxy či packetaboxy.

V pracovné dni do 24 hodín

Knihy si objednáte prostredníctvom online katalógu knižnice a na záver vyberiete možnosť doručiť do knihoboxu. Po vybavení objednávky vám príde emailom 6-miestny PIN aj QR kód, po jeho zadaní alebo naskenovaní do výdajného boxu sa otvorí schránka s objednávkou. Objednávku si treba prevziať do troch dní od odberu mailu s prístupovým kódom.

Výpožičky by mali byť dostupné už do 24 hodín od objednania. Výnimkou sú zatiaľ objednávky vytvorené v piatok po 13:00 – tie budú vybavené až v pondelok od 13:00.

Výdajný box slúži čitateľom len na vyzdvihnutie objednaných kníh, vrátiť ich treba buď osobne v knižnici, z ktorej ste si knihy požičali, alebo prostredníctvom tzv. biblioboxu. Biblioboxy slúžia čitateľom petržalskej knižnice od roku 2012. V mestskej časti sú aktuálne k dispozícii dva – pri pobočkách na Prokofievovej 5 a Vavilovova 24 - 26.

Martina Štefániková

Knihoboxy fungujú na rovnakom princípe ako všetky výdajné boxy. Foto: Knižnica Petržalka

KINEDOK V KNIŽNICI: SVETLOPLACHOSŤ

Na jar 2022 sa charkovské metro premení. Všetko je tu obrátene – život a bezpečnosť dole, smrť a skaza hore. Uprostred toho všetkého vyrastajú deti ako kvety v skleníku. Bez čerstvého vzduchu, bez dňa a noci, svet zamrzol do neskutočnej krajiny, ktorá sa zdá byť ako sen. Polohraná slovensko-česká snímka režisérského duaja Ivan Ostrochovský a Pavol Pekarčík mala svetovú premiéru na festivale v Be-

nátkach. Sleduje podoby detstva prostredníctvom dvoch ukrajinských detí ukrývajúcich sa s rodinami pred bombardovaním v metre zdevastovaného mesta Charkiv.

13. február | 17:30
Knižnica Vavilovova 26
Klub pod terasou

HUDOBNÝ KVÍZ

Máte radšej Mozarta či Led Zepelin? Poznáte nesmrteľné hity aj novinky? Preverí vás februárový hudobný kvíz, ktorý skrýva odpovede na 30 otázok z populárnej a vážnej hudby, rocku a metalu.

20. február | 17:30
Knižnica Vavilovova 26
Klub pod terasou

KNIŽNÉ RANDE NASLEPO

Dostávate desiatky valentínok alebo ani jednu? V petržalskej knižnici vás radi zoznámime s romantickými, akčnými, hrdinskými, nenápadnými, aj nápadnými hrdinkami a hrdinami. Nechajte sa pozvať na knižné rande naslepo, v ktorom si príbeh hľadáte podľa našich malých indícií.

14. február
všetky pobočky knižnice

Pripravila Viera Némethová,
Knižnica Petržalka

KULTÚRNE ZARIADENIA PETRŽALKY

www.kulturavpetrzalke.sk

VÝBER PROGRAMU - JANUÁR 2025

DOM KULTÚRY ZRKADLOVÝ HÁJ

so 01.02. | 19:00 | 80/ 75 €

PETRŽALSKÝ MAŠKARNÝ PLES

ples krások a zvierat, zloduchov i hrdiniek je opäť tu!
SISA SKLOVSKÁ, SHOWTIME BAND,
DJ JULIO ALIAS PYTHON
chutný catering, polnočná tombola, fotobox

pia 07.02. | 9:00 - 18:00

so 08.02. | 9:00 - 18:00

ne 09.02. | 9:00 - 17:00

6 € hodinová vstupenka pre 1 osobu

18 € zvýhodnená vstupenka pre 4 osoby

VÝSTAVA KOČKY, ZBIERKY LEGO®

jedinečná výstava s interaktívnou časťou

ut 11.02. | 15:00 | 4 €

NESTARNÚCE MELÓDIE

tanečno-zábavné popoludnie so skupinou Basta Fidlí

str 12.02. | 16:00 | vstup voľný

SPOLOČENSKÉ HRY

príd si zahrať spoločenské hry

št 13.02. | 19:00 | 35 €

MĚ NEZADUSÍŠ

najlepšia komédia o živote je tá,
v ktorej nechýba štipka tragiky

pia 14.02. | 20:00 | 12/ 15 €

STO MÚCH & ZUBY NEHTY

tento rok je Valentín o poriadnej
dávke hudby, ktorá ide priamo na dno srdca

ut 18.02. | 20:00 | 17/ 22 €

KLUB ZA ZRKADLOM

XIU XIU (US) + KEE AVIL (CA)

americká legenda Xiu Xiu na svojej tour
pridáva slovenskú zástavku

pia 21.02. | 19:00 | 15 €

VEČER AUTENTICKÉHO FOLKLÓRU

ČIERNY BALOG
FOLKLÓRNA SKUPINA KÝČERA
ĽUDOVÁ HUDBA NÁTURA
HELIGONKÁRI Z ČIERNEHO BALOGU

Podujatie sa koná pod záštitou Jána Hríčku, starostu MČ Bratislava-Petržalka,
v spolupráci s V. Bajanom, ProFolklorika n.f.

so 22.02. | 20:00 | 8/ 12 €

VENIN CARMIN / TISIPHONE

od schwarzpoppu až po post-punk
francúzske kombo v Petržalke

ne 23.02. | 16:00 | 15/ 14 €

ROZPRÁVKOVÁ NEDEĽA SLOVENSKÉ ĽADOVÉ KRÁĽOVSTVO

muzikálové predstavenie pre deti

po 24.02. | 19:00 | 28 €

KLENOTY ČESKEJ KOMÉDIE -

DIVADLO BEZ ZÁBRADLÍ: LÁSKA Z MLÁDÍ

inteligentná komédia plná absurdných situácií
a humorných dialógov

st 26.02. | 15:00 | 2 €

LAHKOSŤ A LADNOSŤ NA TANEČNOM PARKETE

workshop spoločenského tanca pre seniorov

št 27.2. | 18:00 | 7/ 6 €* Artkino

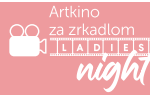
LADIES NIGHT:

špeciálne filmové večery
nielen pre ženy

BRIDGET JONESOVÁ: ZBLÁZNENÁ DO CHLAPA

r. M. Morris, VB/USA, 2025, MN-15

* v cene: welcome drink, kozmetické poradenstvo, tombola

P R I P R A V U J E M E

so 01.03. | 11:00 - 19:00 | vstup voľný

FAŠIANGOVÁ VESELICA

tradičná fašiangová zábava so všetkým, čo k nej patrí
sprievod od Technopolu do DK Zrkadlový háj

pia 21.03. | 19:00 | 12/ 15 €

MODRÉ HORY A EREMEN & PETIJEJ A JAUJAS!

rýmy, čo majú váhu, a beats, ktoré rozvibrujú Petržalku

DOM KULTÚRY LÚKY

ne 9.02. | 10:00 | 5 €

ROZPRÁVKOVÁ NEDEĽA SNEHULIAČKOVCI

divadelné predstavenie pre deti / DIVADLO ŽIHADLO

št 13.02. | 18:00 | 15 €

LADIES ART

VÝTVARNÝ VEČER S MONIKOU

príd si namaľovať obraz pri kávičke
nočné mesto, maľba akrylom

pia 14.02. | 19:00 | 10 €

STRETNEME SA V PARÍŽI

komédia, ktorá pobaví nielen ženy / DIVADLO TANDEM

ne 16.02. | 15:00 - 18:00 | 5 €

FAŠIANGOVÝ KARNEVAL

zábavné popoludnie pre deti
bublínová show, promenáda masiek, fašiangová
diskotéka, súťaž, aktivity a kopec zábavy

št 20.02. | 18:00 | 15 €

TVORIVÝ BABINEC S MARTINKOU

tvorivý večer s M. KAZDOVOU výroba retiazkového
náhrdelníka s perličkami technikou ketlovania

so 22.02. | 18:00 | 5 €

ROCKOVÁ ŠKOLA - KONCERT

Tím a jeho družina, HAMBAKER, HELVETE,
G.r.e.p., Sedatívum

st 26.02. | 19:00 | 12 €

STAROVAL

muzikál, dráma / DIVADLO TANDEM

pia 28.02. | 16:00 - 20:00 | 4 €

ČAJ O ŠTVRTEJ

so skupinou BASTA FIDLÍ

ne 02., 09., 16., 23.02.

15:00 - 18:00 | 4 € / osoba / hodina

STOLNÝ TENIS PRE VEJERNOSŤ

po 03., 10., 17., 24.02.

8:00 - 12:00 | 2 € / osoba / hodina

RAKETOVÍ SENIORI

po 03., 10., 17.02. | 9:30 - 11:00

3 € rodič + dieťa / 4 € rodič + 2 deti

ČARBANIČKY

výtvarný ateliér s herňou v sprievode rodiča

po 03., 10., 17., 24.02. | 19:00 | 4 €

SVET ZDRAVIA - JOGA

st 05., 12., 19., 26.02. | 9:30 | 4 €

ZDRAVÝ CHRBTÁT

st 05., 12., 19.02. | 17:30 | 4 €

HAPPY DANCE KIDS

št 06., 13., 20., 27.02. | 17:00 | 4 €

ZDRAVOTNÉ CVIČENIE

št 06., 13., 20., 27.02.

18:00 - 20:00 | 20 €

KERAMICKÝ WORKSHOP

rezervácie na dkl@kzp.sk

št 06., 13., 20.02. | 19:00 | 4 €

LATINO ZUMBA

P R I P R A V U J E M E

pia 14.03. | 19:00 | 10 € | 1. premiéra

pia 28.03. | 19:00 | 10 € | 2. premiéra

ROZHOVORY SO SMRŤOU

činohra, čierna komédia / DIVADLO TANDEM

DOČASNÝ

KULTÚRNY PRIESTOR

Št 03.02 - 02.03.

MARKO HORBAN: TERAPIA KRUHOM

Výstava sochárskych dekoračných a užitočných objektov
– betón, epoxid, diorámy, stoličky, fotoemulzia
Kurátor: Omar Mirza
Vernisáž: 06.02. o 18:00

CC CENTRUM

po 03., 10., 17., 24.02. | 09:00 | 2 €

po 03., 10., 17., 24.02. | 10:00 | 2 €

CVIČENIE PRE PETRŽALSKÉ SENIORKY III. a IV.

po 03., 10., 17., 24.02. | 15:00 | 2 €

st 05., 12., 19.02. | 15:00 | 2 €

LAHKOSŤ A LADNOSŤ

NA TANEČNOM PARKETE

workshop spoločenského tanca pre seniorov

st 05., 12., 19., 26.02. | 09:00 | 2 €

st 05., 12., 19., 26.02. | 10:00 | 2 €

CVIČENIE PRE PETRŽALSKÉ SENIORKY I. a II.

st 06.02. | 17:00 | 4/ 2 €

ZLATÉ TELEVÍZNE NÁVRATY

host' Sisa SKLOVSKÁ, moderuje Anica Škodová

st 12.02. | 18:00 | 4/ 2 €

CESTOVATEĽSKÝ KLUB - BORNEO

prednáška a komentovaná fotorprojekcia Borisa BILČIKA

ne 16.02. | 17:00 | 4/ 2 €

KONZERVATORISTI V PETRŽALKE

koncertné vystúpenie študentov
a pedagógov Konzervatória

st 19.02. | 19:00 | 4/ 2 € - premiéra

"IN THE BROAD FIELD NEAR THE WATER"

koncert kvarteta okolo klaviristu
a skladateľa Františka Báleša

po 24.02. | 10:00 | vstup voľný

PRÁZDNIHOVÁ KERAMICKÁ DIELNIČKA

pre prázdninujúce deti od 5 rokov

zmena programu vyhradená

VOLEJBAL SA DÁ HRAŤ AJ DO ŠEŠŤDESIATKY

Viete, čo má petržalský volejbalový klub VIVUS spoločné s plávaním?

Volejbalový klub ŠŠK VIVUS zahŕňa všetky volejbalové vekové kategórie. Na snímke družstvo kadetiek. | Foto: Archív ŠŠK VIVUS.

Keď sa ako desaťročná takmer utopila, rodičia ju prihlásili do plaveckého kurzu. Išlo jej to tak dobre, že päť rokov plávala súťažne. Potom, v štrnástich, objavila volejbal. Istý čas koketovala s oboma športami, „no po náročných tréningoch som chodila domov taká vyčerpaná, že som začala odpadávať – a tak som si musela vybrať“. Rozhodla som sa pre volejbal. Zamilovala som si ho a tak nejak preň žijem a dýcham až doteraz,“ začína svoje rozprávanie **Darina Gájerová**, srdce, duša a zakladateľka petržalského volejbalového klubu ŠŠK VIVUS, ktorý funguje už štvrt storočia. Aj tento klub v roku 2024 podporila samospráva zo svojej dotačnej schémy.

V telocvični od rána do večera

Spojenie plávania a volejbalu jej život ovplyvnilo ešte raz. Boli to totiž práve žiačky z plaveckej triedy zo Základnej školy Tur-

nianska, kam ju „prevelili“ pred 35 rokmi, s ktorými vytvorila prvý volejbalový tím Školského športového klubu VIVUS Bratislava. „Navrhla som im, aby sme si po obede chodili v rámci kerúžku zabráť volejbal. Chytilo ich to a v roku 2001 som ich po prvý raz prihlásila do súťaží ako volejbalistky – staršie žiačky,“ opisuje začiatky klubu Gájerová. Mimochodom, názov VIVUS znamená živý. „Je to latinské slovíčko. Našla mi ho kamarátka z Grösslingovej, ktorá učila nemčinu a latinčinu, zámer bol priblížiť sa k niečomu ako „správny životný štýl,“ prezrádza.

Práca s klubom ju od začiatku pohltila. Po vyučovaní trávi čas opäť v telocvični, domov sa často vracala aj o pol desiatej večer. „Manžel sa tomu veľmi tešil,“ smeje sa. „Moja jediná obrana bola, že veď to robím aj pre naše deti, lebo ony sú tam so mnou. Obe dcéry brali volejbal, jedna je dnes vo VIVUSE mojou nástupkyňou,“ hovorí.

Boli aj v Extralige

Postupom rokov ich členská základňa pokryla všetky vekové kategórie vo volejbale – od prípravky, cez žiačky, kadetky, juniorky a sformovali i ženský tím. „V sezóne 2011/2012 sa družstvo žien prebojovalo až do Extraligy. Vydžrali sme tam jednu sezónu – podotýkam, že ako amatérsky klub, ktorý si nekúpil žiadnu bráčku. Bobužjal, rôzne zdravotné problémy, zranenia spôsobili, že to bolo naozaj len jedno súťažné obdobie. Ale bola to dobrá skúsenosť, dievčatá sa tešili, že si to mohli vyskúšať,“ spomína. Otvorilo im to dvere k spolupráci s extraligovými klubmi. Čo prinieslo aj ďalšie úspechy. V sezóne 2015/2016 sa dokonca podieľali na organizácii Majstrovstiev Slovenska junioriek a obsadili 3. miesto. Nasledovali ďalšie sezóny a Majstrovstvá Slovenska v rôznych vekových kategóriách. V tomto období pomohla vychovať dobré hráčky pre slovenský volejbal.

Úspešné fungovanie prerušila korona. „VIVUS sa vtedy takmer rozpadol. Obdobie zájazdu športovania spôsobilo odchod najšikovnejších do väčších klubov. Keďže najlepšie odišli ostatné dievčatá stratili najväčšie opory v tíme nevideli cieľ a zmysel vo svojom športovom napredovaní. Začínali sme prakticky odznova,“ povzdychne si. No nevzdali to. „Podarilo sa nám získkať trénerky – napríklad mamu jednej našej bývalej hráčky, Janku Berežnú, ktorá je výborná trénerka a manažérka v jednom, pomáha s administratívnymi vecami a písanie projektov na žiadosti o dotácie. Ďalšou posilou je moja dcéra Katarína, ktorá vyštudovala FTVŠ UK a je diplomovanou trénerkou. Pomáha nám aj Martina Oravcová telocvičárka zo ZŠ Černyševského, bývalá volejbalistka, a ďalšie 3 ženy s volejbalom v srdci – Darya Doluda, Viktória Štefancová, Kristína Papánková,“ vypočítava.

Deti sa zmenili

Aktuálne má klub 114 členov. Celý čas sa sústredil najmä na prácu s dievčatami, no „v najnižšej súťaži BABYvolleybal už máme troch chlapcov“. Nádejné volejbalistky hľadajú na školách v Petržalke. Každý rok vylepujú plagáty a prijímajú nové posily. No nie je to úplne jednoduché. „Rodičia často deti prihlásia, lebo chcú mať o ne v nižších ročníkoch po skončení vyučovania postarané. No ak sa nám aj podarí vyplatiť ich do tej sedmičky-osmičky, že aj rodičia sú tomu naklonení a dievčatá vydržia, potom nastáva veľký problém. Dievčatám sa rozširujú obzory a menia sa im priority (atraktivita, nové záujmy, priateľstvá, brigády...) z tohto dôvodu sa im naruša motivácia pre volejbal. Ak v sebe nemajú tú dravosť, vytrvalosť, tak akonáhle sa niečo vyskytne, dajú tomu prednosť a obetujú volejbal,“ povzdychne si Gájerová.

Nepopiera, že volejbalu - ako, napokon, každému športu, ktorý

beriete vážne, treba obetovať čas. Tréningy mávajú päťkrát do týždňa, trénerka trvá na tom, aby sa decká zúčastnili aspoň na štyroch. Cez víkendy sú zasa zápasy. Mrzí ju, ak aj niektorí rodičia pristupujú k volejbalovým povinnostiam benevolentne a uprednostnia pred súťažou napríklad oslavu alebo chatu. „Dookola treba vysvetľovať, že je potrebné, aby chodili na tréningy a že zápasy sú vyvrcholením ich úsilia. Že každá hráčka je dôležitá pre kolektív a tréningy, zápasy sú dôležité pre ich napredovanie. Niekedy je to naozaj náročné. No malo by to byť v ich záujme, mali by rodičia s deťmi viac komunikovať a plánovať.“

Hovorí, že deti sa za tie roky, čo trénuje, zmenili. „Mnohé akoby stratili odvalu, odolnosť, bojovnosť a chuť športovať ako takú. Čiže áno, ťažšie sa pracuje, ťažšie sa ich motivuje. A aj s rodičmi je to ťažšie ako kedysi. V tom, že veľakrát nemôžete chcieť niečo po dieťati, keď to pre neho nechce ani vlastný rodič, nepostaví mu nejaké mantinely,“ hodnotí trénerka, no jedným dychom dodáva, že stále sa nájdu deti, ktoré všetky tieto atribúty majú.

Na druhej strane Gájerová hrdo hovorí, že viaceré odchovankyne VIVUSu sa uplatnili v najvyššej volejbalovej súťaži Extraliga žien. „Medzi inými **Simona Šimeková** (rodená Háberová), **Petra Urbanová**, **Kristína Uradníčková** (rod. Drinková) **Eva Mikšíšková**, **Alexandra**

„Po kovidе sa klub takmer rozpadol, museli sme ho budovať odznova,“ hovorí zakladateľka ŠSK VIVUS Darina Gájerová. | Foto: Archív ŠSK VIVUS

Andrišinová Naším klubom prešla aj súčasná majsterka Slovenska v beach volejbale **Andrea Bundzelová**“

Boj o haly

Prácu im komplikuje aj zlá situácia s priestormi na tréningovanie, ktorá trápi v Bratislave mnohé športové kluby. „Každý rok sa rozrastáme, zbáňame halu alebo partnerskú školu, ktorá by nám pomohla vybudovať stabilné zázemie. Tým, že šport je viac a riaditeľia sa menia s nimi sa mení aj prioritný šport – napríklad u nás na Turnianskej sa teraz delíme o telocvičňu s basketbalom, čo je výborne pre široký zaber školy, no pre nás komplikácia

a tak sme nútení hľadať aj iné telocvične. V súčasnosti pôsobíme párkrát v týždni aj na ZŠ Tupolevova, SŠ svätej rod. na Gercenovej. Po minulé roky nám bola oporou aj Narnia. Nie všetky telocvične však majú vyhovujúce parametre. Tento školský rok sme sa dohodli so Strednou zdravotnou školou na Strečnianskej.“ Aby haly využili na maximum, trénujú iba 1,5 hodiny namiesto dvoch, ako je optimálne a aj to na konci tréningu jedného družstva sa už prichádza rozcvičiť ďalšie. „Ale naozaj, boj o telocvične v MČ Petržalka je veľký. A veľmi sa to prenáša aj do nákladov,“ priznáva Gájerová.

Vylepšiť rozpočet im pomáhajú dve percentá z daní, ale aj dotácie – napríklad aj tie od mestskej časti. Od Petržalky vlni získali takmer 2 700 eur. „Nakúpili sme za to nové lopty do telocvične a funkčné tričky, aby mali hráčky niečo rovnaké. Verím, že tento rok niečo dostaneme – podali sme si žiadosť,“ hovorí s nádejou.

Veľké ruky, dravosť a empatia

Existuje profil ideálneho hráča? „Pýtate sa na telesné dispozície? U volejbalistov sú to veľké ruky, telesná výška, skokanská dispozícia – tá je rozhodujúca, hovorí sa, že veľmi dôležité sú koordináčne schopnosti, vrch tela a spodok tela, súhra týchto dvoch častí. A čo sa týka povahových vlastností – mal by byť dravý, mal by chcieť dokázať stále viac a byť medzi prvými, keď sú hráči testovaní, hodnotení. Mal by byť kamarátsky, empatický. V dievčenskom kolektíve to platí obzvlášť, lebo inak sa vám rozbehne družstvo,“ prizvukuje Gájerová.

Podľa trénerky volejbal je jedným zo športov, s ktorým môžete začať hocikeď a hrať ho pokojne aj do šesťdesiatky. „Tu, v Petržalke, tomu veľmi pomohli beachové ihriská na Dražďaku.“

„Myslím si, že obľúbenosť volejbalu ide hore.“

Martina Štefániková

P E T R Ž A L S K É

FAŠTANGY

SOBOTA 1. MAREC
10:30 - 17:30

petrzalka.sk/podujatia

<p>„Včera som jednému decku vytiahla z nosa topánku pre báby, dnes ráno si jeden chlap zapichol sedemcentimetrový... (znenie tajničky).“</p> <p>Výhercom krížovky z čísla 12/2024 sa stáva Jozef Janíček.</p> <p>Vo februárovom čísle hráte s vydavateľstvom Lindeni o romantickú beletriu, ktorá otvorí príbeh lásky medzi lekárkou Alexis a tesárom Danielom - Patrím do tvojho sveta od autorky Abby Jimenez.</p> <p>Držíme palce!</p>						Pomôcky: Selim, pain, atl, Ojek	Nepovie pravdu	Notesy	Oleje, po anglicky	Ministerstvo nár. obrany	EČV okr. Košice	Precedil, scedil	Možno, po česky
						Obopál rukami							
						1. časť tajničky							
						Meno Laurencia					El. energia (skr.)		
						Actinic Keratosis Society (skr.)				Jurum Doctor			Nikel (zn.)
						Osobné zámeno			Bolest', po anglicky				
						Predpona (v)			Turecký sultán				
Autor: Blah.	Osobné zámeno	2. časť tajničky	Prípona označujúca analgetiká	Kamže	Druhá dvojhĺska Alebo (skr.)		Smrkaj (pejor.)						
							Delil nožom						
Inam, inde							Cvikla					Katarína (dom.)	Starorímsky boh lásky
							Druh nerastu						
Vynadal						Meno Heleny							
							Hynul						
							Ničil				Americium (zn.)		
							Sklad, depo				Sviatočný deň		
Atletika (skr.)				Niekam, kamsi						Základná číslovka			
							Obilná bielkovina			Patriaci Adkovi			
Rádio Regina (skr.)			Spájaj lepom						Vyhynutý kočovník				
							Pláca (latins.)		Hrča v dreve				
Znalec telepatie							Spol.druž. investorov					3. časť tajničky	Arabský člen
							Začala						
	Sadol si (expr.)						Zahynie (expr.)						
							Chránená krajina						
Sloní nos						Maškrtil (hovor.)							
							Druh orechovca						
Hlas sliepky					Strážne zviera				Parazitujúci hmyz				Okoľo, vökol (bás.)
							Ruský súhlas		Trieda (skr.)				
	Ár, po česky			Decht, po česky						Ktože			
							Ruksak			Tamto			
Acetát (zn.)			Krtovec, po česky								Obraz krvi (skr.)		
							Nemecko (kód)				Slečna (skr.)		
Zle, ťažko (citoslovce)					Novinová skr.				Reumatologické krvné vyšetrenie				
Ruské sídlo					Nár. automob. asociácia (skr.)				Drvil na prach				

Odpovede zasielajte na e-mail noviny@petrzalka.sk do **23. februára 2025** v predmete správy so slovom Tajnička.

Zaslanie viacerých e-mailov nezvyšuje vaše šance na výhru.